

Hoitokoti-ideastako totta?

Kehittämistyönä Rauha & Toivo Oy:n liiketoimintasuunnitelma

Mervi Tarvainen
Kati Vehniäinen

Opinnäytetyö

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Koulutusohjelma Hoitotyön koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Tarvainen Mervi ja Vehniäinen Kati	
Työn nimi Hoitokoti-ideastako totta? Kehittämistyönä Hoitokoti Rauha & Toivo Oy:n liiketoimintasuunnitelma	
Päiväys	25.3.2013
Sivumäärä/Liitteet	62/1(25)
Ohjaaja(t) Ritva Pirinen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savonia-ammattikorkeakoulu	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Ikääntyneiden määrä lisääntyy suurien ikäluokkien jäädessä eläkkeelle. On arvioitu, että vuonna 2020 Suomessa olisi yli 1,3 miljoonaa yli 65-vuotiasta. Tämän vuoksi myös vanhuspalveluiden tarve kasvaa. Suurten ikäluokkien vanhukset ovat edeltäjiään vauraampia ja tulevaisuudessa esimerkiksi terveydenhuollon lisä- ja tukipalveluiden käyttäjiä. Ikäihmisten palvelujen laatusuosituksissa suositellaan ikääntyneiden hoidon palvelurakenteen uudistamista ja laitospaikkojen vähentämistä. Laatusuositusten mukaan ikääntyneiden hoitoa tulisi jatkaa kotona mahdollisimman pitkään. Laitospaikkoja vähennettäessä ja suurten ikäluokkien vanhetessa joudutaan turvautumaan ostopalveluihin yksityisiltä palveluntuottajilta niin tukipalveluissa kuin asumispalveluissakin</p> <p>Opinnäytetyömme on kehittämistyö. Työn keskeisenä tarkoituksena oli selvittää kirjallisten lähteiden avulla miten hoitokotiyritys perustetaan ja mitä yrittäjältä vaaditaan sekä millaista on ikääntyneiden laadukas hoitotyö. Työn tavoitteena oli laatia liiketoimintasuunnitelma ikääntyvien hoitokodin perustamista varten.</p> <p>Työssä käytettiin hyväksi yrityksen perustamiseen liittyvää keskeistä tietoa, lainsäädäntöä sekä tietoa ikääntyneiden laadukkaasta hoitotyöstä. Teoriatiedon avulla laadittiin Hoitokoti Rauha & Toivo Oy:n liiketoimintasuunnitelma siinä laajuudessa kuin se teoriassa oli mahdollista. Suunnitelmas- ta pyrittiin tekemään mahdollisimman realistisen, jotta yritys olisi helppo perustaa tulevaisuudessa pienin lisäyksin ja tarkennuksin. Opinnäytetyö antaa arvokasta tietoa sosiaali- ja terveysalan yri- tyksen perustamisesta.</p>	
Avainsanat yrittäjyys, yrityksen perustaminen, liiketoimintasuunnitelma, hoitotyö, vanhukset, laatu	

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Nursing			
Author(s) Tarvainen Mervi and Vehniäinen Kati			
Title of Thesis The idea of nursing home, true? Developmental work of a business plan for Nursing home Rauha & Toivo Ltd.			
Date	25.3.2013	Pages/Appendices	62/ 1(25)
Supervisor(s) Ritva Pirinen			
Client Organisation /Partners Polytechnics Savonia			
<p>Abstract</p> <p>The number of elderly people is increasing as the baby boom generation retires. There has been estimates that in the year 2020 there will be over 1.3 million over 65-year-olds in Finland. That is why the need for services for the elderly is going to increase. The elderly of the baby boom generation will be wealthier than the generations before and so in the future they, for instance, will be users of extra and supporting services in the field of health care. The quality recommendations for the elderly state the service structure should be renewed and places in institutions decreased. According to the quality recommendations the care of the elderly should be carried on at home as long as possible. As the places in institutions are decreased, there will be a need to purchase both support and housing services from the private sector.</p> <p>Our thesis is a developmental work. The central objective of the work is to investigate from the literature what kind of requirements there are for establishing a company in the field of nursing and what a good quality care for the elderly is. The aim of our work is to develop a business plan for establishing a nursing home for the elderly.</p> <p>In our work we have used information about founding a business, legislation and information about quality care for the elderly. Based on the theory we have composed a business plan for Nursing home Rauha and Toivo Ltd., in the extent that is possible to do in theory. We have tried to make the plan as realistic as possible, so that the company would be, with some small extra details, easy to establish in the future. The process of composing the thesis has given us valuable information about founding business in the field of social and health services.</p>			
Keywords Entrepreneurship, establishing a company, a business plan, nursing, the elderly, quality			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET, MERKITYS JA TUOTOS	8
	2.1 Tavoitteet ja tarkoitus.....	8
	2.2 Merkitys.....	8
	2.3 Konkreettinen tuotos.....	9
3	YRITYKSEN PERUSTAMINEN.....	10
	3.1 Yrittäjyys ja yrityksen perustaminen	10
	3.2 Hoiva-alan yrittäjä	10
	3.3 Mitä yrittäjältä vaaditaan?.....	11
	3.4 Hoitoa ja hoivaa, hoito- vai hoivakoti?	12
	3.5 Yritysmuodon valinnassa vaihtoehtoja.....	13
	3.6 Lait ja asetukset sekä lupakäytännöt	15
	3.7 Muut yrityksen perustamiseen liittyvät asiakirjat	18
4	LIIKETOIMINTASUUNNITELMA	20
	4.1 Yritysideasta ideoimaan, liikeideasta liikkeelle.....	20
	4.2 Markkinatilanteen kartoitus ja yrityksen markkinointi	20
	4.3 Pääoma ja rahoituslaskelmat.....	22
	4.4 Yrityksen kirjanpito	24
	4.5 Toimintasuunnitelma, budjetti, kustannuslaskelma ja kassavirtalaskelma.....	25
	4.6 Riskit ja niiden hallinta	26
5	IKÄÄNTYNEIDEN LAADUKAS HOITOTYÖ	27
6	POHDINTA	30
	6.1 Eettisyys ja luotettavuus.....	31
	6.2 Tuotoksen hyödynnettävyys	32
	6.3 Jatkotutkimusten mahdollisuudet	32

LÄHTEET

LIITTEET

Liite 1 Hoitokoti Rauha ja Toivo Oy -liiketoimintasuunnitelma

1 JOHDANTO

Suuret ikäluokat ovat nyt jäämässä eläkkeelle ja heistä tulee lähivuosina vanhuspalveluiden käyttäjiä. Suomessa suurilla ikäluokilla tarkoitetaan vuosina 1946–1950 syntyneitä kansalaisia. Niinä vuosina on syntynyt enemmän lapsia kuin aikaisemmin ja siksi puhutaan suurista ikäluokista. Heidän ikääntyessään vanhuspalveluiden tarve kasvaa. (Nieminen 2003.) Ikääntyneiden määrä lisääntyy, ja onkin arvioitu, että vuonna 2020 Suomessa olisi yli 1,3 miljoonaa yli 65-vuotiasta. Suurten ikäluokkien vanhukset ovat edeltäjiään vauraampia ja tulevaisuudessa esimerkiksi terveydenhuollon lisä- ja tukipalveluiden käyttäjiä. (Pokkinen 2010.) Sosiaali- ja terveysministeriön (2008) Ikäihmisten palvelujen laatusuosituksissa suositellaan ikääntyneiden hoidon palvelurakenteen uudistamista ja laitospaikkojen vähentämistä. Laatusuositusten mukaan ikääntyneiden hoitoa tulisi jatkaa kotona mahdollisimman pitkään. Laitospaikkoja vähennettäessä ja suurten ikäluokkien vanhetessa joudutaan turvautumaan ostopalveluihin yksityisiltä palveluntuottajilta niin tukipalveluissa kuin asumispalveluissakin (Silvennoinen & Ilmarinen).

Tässä opinnäytetyössä käsittelemme yrittäjyyttä ja yrityksen perustamista. Selvitämme, mitä nimenomaan hoiva-alan yrittäjältä vaaditaan. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkija saa kirjallisuuskatsauksen avulla kuvan tutkittavasta ilmiöstä. Kirjallisuuskatsausta voidaan hyödyntää monin tavoin tutkimusprosessin aikana. Sitä voidaan käyttää esimerkiksi tutkimusongelman tunnistamisessa, tutkimusaiheeseen liittyvien käsitteiden tunnistamisessa ja määrittelyssä tai aikaisempien tutkimusten löytämisessä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 69–70.) Opinnäytetyömme ei ole varsinainen tutkimus, vaan kehittämistyö, jossa kirjallisuudesta saatuihin tietoihin pohjaten määrittelemme käsitteet ja etsimme vastuksia tutkimusongelmiimme. Opinnäytetyömme keskeiset käsitteet ovat yrittäjyys, yrityksen perustaminen, liiketoimintasuunnitelma, hoitotyö, vanhukset ja laatu. Haemme tietoa sähköisistä lähteistä ja kirjallisuudesta sekä käytämme tilastotietoa. Kirjallisuuskatsaus muodostaa työmme teoreettisen osuuden. Kirjallisuuteen pohjautuen laadimme opinnäytetyömme tuotoksen; yrityksen liiketoimintasuunnitelman.

Tarkoituksenamme on siis tehdä liiketoimintasuunnitelma, jonka voi toteuttaa myöhemmin eli perustaa yrityksen. Yritys tulee olemaan ikääntyneiden hoitokoti, johon asiakkaisiksi voidaan ottaa sekä pitkä- että lyhytaikaista hoitoa tarvitsevia ikääntyneitä. Aihe on noussut esille omista lähtökohdistamme ja kiinnostuksen kohteista. Hoitokodin perustaminen työllistäisi meitä tulevina terveysalan ammattilaisina, jolloin oman

työn ja yrityksen saisi suunnitella sekä toteuttaa vastaamaan asuinpaikkakuntamme tarpeita.

Uskomme, että laadukasta ja kodinomaista hoitoa tarjoavalle hoitokodille on tulevaisuudessa kysyntää asuinalueellamme. Maaseutu tarjoaa monelle ikääntyneelle rauhallisen ja muistorikkaan ympäristön ja hoitokoti taas yhteisöllisen sekä yksinäisyyttä lievittävän asuinympäristön loppuelämän ajaksi. Myönteisenä asiana yrityksen perustamisessa kotipaikkakunnallemme näemme myös sen, että voimme tarjota asumispalveluita paikkakunnalla asuville iäkkäille eikä heidän tarvitse muuttaa tutusta toimintaympäristöstä vieraaseen ympäristöön.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET, MERKITYS JA TUOTOS

2.1 Tavoitteet ja tarkoitus

Opinnäytetyömme on kehittämistyö. Heikkilä, Jokinen ja Nurmela (2008) määrittelevät kehittämistyön toiminnaksi, jonka tavoitteena on luoda uusia tai kehittää entisiä palveluita, tuotantovälineitä tai -menetelmiä hyödyntäen tutkimustuloksia. Meidän työssä kehittämistyö tarkoittaa uuden palvelun kehittämistä olemassa olevan tiedon avulla. Työmme keskeisenä tavoitteena on laatia liiketoimintasuunnitelma ikääntyvien hoitokodin perustamista varten. Liiketoimintasuunnitelman laadimme kirjallisuudesta saataviin tietoihin pohjaten. Kun kyseessä on nimenomaan hoitokodin perustaminen, etsimme erityisesti vastauksia kysymyksiin:

- Miten hoitokotiyritys perustetaan?
- Mitä hoitokotiyrittäjältä vaaditaan?
- Millaista on ikääntyneiden laadukas hoitotyö?

2.2 Merkitys

Työmme vastaa tämän hetken haasteisiin. Hoivapalvelujen tarve on lisääntynyt ja lisääntyy edelleen. Palvelujen tuottajia tarvitaan koko ajan lisää. Opinnäytetyöllä on tärkeä merkitys meille itsellemme. Se tukee työllistymistämme hoivapalveluyrittäjiksi. Yrityksen perustamalla saisimme mahdollisuuden tarjota laadukkaita hoito- ja hoivapalveluita. Näin voisimme vaikuttaa ikääntyneiden elämään ja omaan työhömmme, mikä lisäisi työmme mielekkyyttä. Työmme voi rohkaista julkisella sektorilla työskenteleviä ryhtymään itsenäisiksi yrittäjiksi. Työstämme saa myös tietoa ikääntyneiden laadukkaasta hoidosta ja hoivasta, mitä voi toteuttaa omassa työssään työntekijänä.

Opinnäytetyömme toimeksiantajan, Savonia-ammattikorkeakoulun näkökulmasta katsoen työmme on hyödynnettävissä terveys- ja sosiaalialan opiskelijoiden yrittäjyysopinnoissa. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry:n (2011) suosituksissa koskien ammattikorkeakoulujen yrittäjyyden kehittämistä mainitaan, että ”ammattikorkeakoulututkinnon tulee antaa perusedellytykset itsenäisenä yrittäjänä toimimiseen.” Lisäksi suosituksissa mainitaan, että ammattikorkeakouluilla on suuri rooli yrittäjyyden kehittämisessä, etenkin sosiaali- ja terveysalalla sekä kulttuurialalla. Näillä aloilla yksityisten yritysten merkitys palvelun tarjoajina lisääntyy voimakkaasti tulevaisuudessa julkisten palvelujen rinnalla. Toivomme, että työmme innostaa mui-

takin sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita pohtimaan yrittäjyyttä ja ryhtymään rohkeasti yrittäjiksi.

2.3 Konkreettinen tuotos

Työmme on kehittämistyö, joka sisältää kirjallisten lähteiden pohjalta laaditun viitekehysten sekä tuotoksena syntyvän liiketoimintasuunnitelman. Tarkoituksenamme on tehdä liiketoimintasuunnitelmasta mahdollisimman realistinen ja toteuttamiskelpoinen, sillä meidän on tarkoitus perustaa kyseinen yritys tulevaisuudessa.

Liiketoimintasuunnitelma on mahdollisimman konkreettinen kuvaus yrityksen toiminnan osa-alueista. Suunnitelmassa kerrotaan miten yrityksen toimintoja aiotaan toteuttaa nyt ja tulevaisuudessa.

Liiketoimintasuunnitelmamme sisältää seuraavia asioita:

- Tiivistelmä
- Lähtötilanne, yritysidea, taustat ja resurssit
- Markkinatilanne ja SWOT-analyysi
- Yrityksen tavoitteet ja toiminta-ajatus
- Strategia, jolla tavoitteet saavutetaan eli tapa toimia
- Markkinointisuunnitelma
- Laadunvalvontasuunnitelma
- Tuotantosuunnitelma: Kuvaus hoidon ja hoivan puitteista, organisoinnista ja niiden kehittämisestä
- Henkilöstösuunnitelma
- Taloussuunnitelma: Tarvittavat rahalaskelmat ja toiminnan taloudellisen tuloksellisuuden arviointi
- Riskienhallintasuunnitelma
- Perustamisprosessi: Ilmoitukset, luvat ja sopimukset

3 YRITYKSEN PERUSTAMINEN

3.1 Yrittäjyys ja yrityksen perustaminen

Yrittäjäksi määritellään henkilö tai henkilöryhmä, joka perustaa oman yrityksen. Se on yrittäjyyden keskeinen tunnusmerkki. Sosiaali- ja terveysalan yrittäjä voi toimia toiminnalla tai useamman henkilön ollessa kysymyksessä avoimena yhtiönä. Muita vaihtoehtoja yhtiömuodon valinnalle ovat lisäksi kommandiittiyhtiö, jossa toinen osakkaisista on ns. äänetön yhtiökumppani ja osakeyhtiö. Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi henkilö. He sijoittavat yhtiöön pääomaa ja saavat sitä vastaan yhtiön osakkeita. Yrittäjä voi tarjota palveluitaan joko suoraan kunnan asukkaille tai kunnalle, joka ostaa palveluita kuntalaisilleen ostopalveluina. (Dufva & Liukkonen 2003, 12–26; Rissanen & Sinkkonen 2004, 12–15.) Yrityksen perustamisprosessi voidaan jakaa seuraaviin vaiheisiin:

- Mahdollisuuden havaitseminen
- Liikeidea ja halu toimia yrittäjänä -> onko minusta siihen?
- Liiketoimintasuunnitelman laatiminen, joka sisältää mm. kannattavuuslaskelmia ja talouden suunnittelua sekä toiminnan kuvausta
- Päätös yrityksen perustamisesta ja yritysmuodon valinta
- Yrityksen nimen valinta / toiminimen valinta
- Rahoituksen järjestäminen
- Perustamisilmoitus kaupparekisteriin ja verohallinnolle
- Yritystoiminnan luvanvaraisuuden selvittäminen ja tarvittavien lupien hakeminen
- Sopimukset lakisääteisistä vakuutuksista, yrittäjäeläke ja työttömyysturva
- Toimitilojen hankkiminen
- Kirjanpidon järjestäminen

(Yrittäjäksi Kuopion seudulle 2005, 4; Keskuskauppakamari 2009, 11–12.)

3.2 Hoiva-alan yrittäjä

”Sosiaali- ja terveysalan yrittäjyydessä kyse on lähinnä ammatin harjoittamisesta ja hoivan tuottamisesta, mille yrittäjyys luo puitteet. Yrittäjät näkevät itsensä ja toimintansa lähinnä harjoittamansa ammatin kautta, eivät yrittäjänä toimimisen kautta.” Österberg-Högstedt (2009) sanoo väitöskirjansa esittelyssä Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun nettisivulla.

Hoivapalvelut liittyvät sekä terveysalan että sosiaalialan palveluiden tarjoamiseen, joten niitä on vaikea erottaa toisistaan. Sosiaali- ja terveysalan yrittäjyyttä voidaan pitää yläkäsitteenä hoivayrittäjyydelle. Yleensä hoivayrittäjä tarjoaa asiakkailleen yrityspohjaisia asumispalveluita ja kotihoitoa, joka kattaa kotipalvelun ja kotisairaanhoidon. Usein terveysalan palveluihin mielletään kuuluviksi sairaanhoidolliset palvelut ja sosiaalialan palveluihin hoivaan liittyvät palvelut. Tyypillisesti terveysalan yrittäjä on ollut yksityistä vastaanottoa pyörittävä lääkäri tai hammaslääkäri. Hoitokodit, kodinhoito ja erilaiset hoivapalvelut ovat kuuluneet sosiaalialan yrittäjyyteen. Nykyään nämä palvelut sisältävät usein myös sairaanhoidollisia palveluita, jolloin niiden voidaan katsoa olevan sosiaali- ja terveysalan palveluja. Sosiaali- ja terveysalan yritykset ovat olleet pääsääntöisesti pieniä yrityksiä. (Dufva & Liukkonen 2003, 12–26; Rissanen & Sinkkonen 2004, 12–15.) Viime aikoina markkinoille on tullut kotimaisia sekä kansainvälisiä suuria terveysalan yrityksiä. Näitä yrityksiä ovat esimerkiksi Coronariahoitoketju, Espero Care ja Attendo Medone. Suurilla terveysalan yrityksillä on toimintaa ympäri Suomea.

3.3 Mitä yrittäjältä vaaditaan?

Yrittäjältä edellytetään monipuolista osaamista sekä oman toimialan tuntemista. Hänen on osattava markkinoida yritystään sekä hallittava myös talousasioiden hoitaminen. Nykyään erilaisissa ammatillisissa koulutuksissa, esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla sekä kulttuurialalla, on alettu enemmän kiinnittämään huomiota liiketoimintaosaamiseen ja yrittäjyyteen. Neuvottelu- ja markkinointitaito, verotuksen ja laskenta-toimen tuntemus, markkinanäkemykset ja liikemiesvaisto ovat asioita, jotka tulee hallita oman alan ammattitaidon lisäksi. Myös organisointitaito ja realistinen näkemys yrityksen taloudesta ovat tarpeen, jotta osaa käyttää hyväkseen ostopalveluita ja sitä kautta parantaa omaa jaksamistaan. Yrittäjänä toimiessa on erityisen tärkeää muistaa huolehtia itsestä ja vapaa-ajastaan, koska yrittäjä on yrityksen keulakuva, suunnannäyttävä ja toiminnan kehittäjä. Monipuolinen ja osaava yrittäjä sekä toimiva liikeidea ovat onnistumisen edellytyksiä. (Suomen Yrittäjät ry 2013a; Yrittäjäksi Kuopion seudulle 2005, 8 -10.)

Yrityksen perustaminen on oltava tietoinen valinta yrittäjältä, koska se vaatii lujan tahdon ja voimakkaan halun toimia yrittäjänä. Yrittäjältä vaaditaan hyvän ammattitaidon ja liiketoimintaosaamisen lisäksi joustavuutta ja sitkeyttä sekä luja usko menestymiseen ja omaan liikeideaan. Aloittavan yrityksen tie menestyjäksi on pitkä ja ehkä kivinenkin. Siksi yrittäjäksi aikovan on hyvä pohtia Keskuskauppakamarin (2009) julkaisussa Yrityksen perustajan opas esittämiä kysymyksiä tarkkaan:

- ”Ovatko ammattitaitosi ja kokemuksesi riittävät?
- Oletko valmis luopumaan ainakin tilapäisesti harrastuksistasi, jos ne vievät aikaa yrityksen hoitamiselta?
- Oletko valmis ajankäyttöön perheesi kustannuksella?
- Onko terveytesi riittävän hyvä, jotta voit suoriutua yrityksesi hoitamisen ja kehittämisen vaatimista ponnisteluista?
- Onko sinulla riittävästi tahdonvoimaa selviytyä myös eteen tulevista vaikeuksista?
- Oletko valmis taloudelliseen riskinottoon?
- Uskotko saavasi työtä sen jälkeen kun olet toiminut itsenäisenä yrittäjänä?
- Pystytkö tekemään itsenäisiä päätöksiä kaikissa tilanteissa?”

Itsekritiikki on tarpeen, kun pohtii yrityksen perustamista. Itselleen sekä perheelleen on hyvä olla mahdollisimman rehellinen, etteivät eteen tulevat yllätykset tunnu liian haastavilta. Yleensä yrityksen perustamiseen liittyy monia sellaisia asioita, joita ei osaa ottaa huomioon vielä suunnitteluvaiheessa. (Keskuskauppakamari 2009, 6–7.)

Vaikka usein kuvataan kovia vaatimuksia, joita yrittäjänä toimiminen edellyttää, silti Merja Sankelo ja Leena Åkerbland (2009) kertovat artikkelissaan Hoivayrityksen omistajina ja johtajina toimivien sairaanhoitajien työ, että hoivayrittäjät jaksavat työssään hyvin ja että heillä on suuri työmotivaatio. Erityisesti he ovat olleet tyytyväisiä työn itsenäisyyteen, haasteellisuuteen ja siihen, että kokivat saavuttavansa jotain merkittävää työssään. Sankelon ja Åkerblandin mukaan hoivayrittäjien työhön kuuluu paljon asiakastyötä, yrityksen hoitoon liittyviä tehtäviä, yhteistyösuhteiden hoitoa ja toimintaympäristöstä huolehtimista. Mielestämme artikkelissa kuvattu tutkimus antaa tietoa siitä, mitä hoivayrittäjien työ oikeasti on, joten hoivayrittäjäksi ryhtyvän on hyvä perehtyä siihen.

3.4 Hoitoa ja hoivaa, hoito- vai hoivakoti?

Hoiva ja hoito ovat käsitteitä, joita käytetään vanhustenhuollossa. Ainakin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset käyttävät hoito-käsitettä tarkoittaessaan terveydenhoitoa, kun taas hoiva liitetään sosiaalihuollon lakisäätteisiin palveluihin. Molempien käsitteiden rajat ovat liukuvia ja niitä voidaankin terveydenhuollossa määritellä myös niin, että niiden erot asettuvat akuutin ja pitkäaikaishoidon väliin. (Nevalainen 2007, 22.)

Monia lähteitä tutkittuamme hoitokodin- ja hoivakodin käsitettä näytettäisi käytettävän liki samanlaisista asumispalveluyksiköistä. Arkimaailmassa ei hoiva- ja hoitokoti käsit-

teiden eroa tuoda selkeästi esille. Yrityksestä, joka tarjoaa esimerkiksi vanhuksille sekä terveydenhuollon- että sosiaalihuollon palveluita tai pelkästään sosiaalihuollon palveluita käytetään kumpaa nimitystä tahansa. Hoidon ja hoivan ero on liukuvainen asumisyksiköissä ja yleensä siellä tarjotaan vanhuksille sekä hoitoa että hoivaa. Kuitenkin mielestämme voisi sanoa, että hoitokodissa tarjotaan hoivapalveluiden lisäksi sairaanhoidollisia palveluita eli hoitopalveluita, kun taas hoivakodissa tarjotaan pelkästään hoivapalveluita ja sairaanhoidolliset palvelut järjestetään asukkaille jossain muualla.

3.5 Yritysmuodon valinnassa vaihtoehtoja

Yritystä perustettaessa yksi tärkeä päätös on yritysmuodon valinta. Yritysmuodon valintaan vaikuttaa se, millaista toimintaa tuleva yritys aikoo harjoittaa. Myös pääoman tarve ja yrityksen perustajien lukumäärä vaikuttavat yritysmuodon valintaan. Erilaisia yritysmuotoja ovat yksityinen elinkeinoharjoittaja, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö ja osuuskunta. (Suomen Yrittäjät ry 2013b.) Tässä työssä esittelemme eri yhtiömuotojen vaihtoehtoja. Käymme kuitenkin yrityksen perustamiseen liittyviä asioita tarkemmin läpi osakeyhtiön näkökulmasta, koska olemme valinneet osakeyhtiön hoitokotiyrityksemme yhtiömuodoksi. Perustelemme yhtiömuodon valintaa toisaalla tässä työssä.

Yksityistä elinkeinoharjoittajaa kutsutaan toiminimiyrittäjäksi. Toiminimen voi perustaa tekemällä ilmoituksen kaupparekisteriin, erillistä perustamisasiakirjaa ei tarvitse tehdä. Ilmoituksen yhteydessä maksetaan Patentti- ja rekisterihallituksen tilille käsittelymaksu. Yksityinen elinkeinoharjoittaja vastaa henkilökohtaisella ja yrityksen omaisuudella kaikista tekemistään sitoumuksista, koska myös sitoumukset ja sopimukset tehdään omalla nimellä. Toisaalta toiminimellä toimiva yrittäjä voi halutessaan nostaa yrityksen varoja. (Suomen Yrittäjät ry 2013b.)

Avoimen yhtiön perustamiseen tarvitaan vähintään kaksi henkilöä. Perustettaessa avointa yhtiötä, tarvitaan yhtiösopimus, jossa sovitaan toiminnan tavoitteista sekä jokaisen yhtiömiehen vastuista ja velvollisuuksista. Jokainen yhtiömies allekirjoittaa yhtiösopimuksen. Sopimus laitetaan kaupparekisteriin ilmoituksen yhteydessä. Tässä yritysmuodossa tarvitaan ilmoitus myös verottajalle, ja kirjanpito sekä tilintarkastus ovat välttämättömiä. Avoimessa yhtiössä voidaan maksaa palkkaa tai nostaa yksityisottoja. Yhtiömiehet vastaavat yrityksen toiminnasta henkilökohtaisella omaisuudellaan ja jokainen yhtiömies vastaa toisen yhtiömiehen tekemistä sopimuksista, joten

yrittäjämuoto vaatii solidaarisuutta. (Suomen Yrittäjät ry 2013b; Kainlauri 2007, 124–125.)

Kommandiittiyhtiössä voi olla kaksi tai useampi yhtiömies. Tässä yritysmuodossa on vähintään yksi vastuullinen yhtiömies, joka vastaa kaikesta yhtiön toiminnasta. Vastuullinen yhtiömies sijoittaa yhtiöön työpanoksensa sekä halutessaan rahaa tai muuta omaisuutta. Sijoittajan roolissa toimii äänetön yhtiömies, joka voi myös työskennellä yrityksessä. Tässä yritysmuodossa tehdään kirjallinen yhtiösopimus, jonka allekirjoittavat kaikki yhtiömiehet myös äänettömät. Yrityksen perustamisesta tehdään ilmoitus kaupparekisteriin ja verottajalle. Näin yritys saa käyttöönsä y-tunnuksen. Äänetön yhtiömies voidaan irtisanoa vastuunalaisen yhtiömiehen toimesta. Vastuunalaisella yhtiömiehellä on myös mahdollisuus muuttaa yhtiösopimusta ilman äänettömän yhtiömiehen suostumusta. Yhtiösopimuksen lisäksi kannattakin tehdä osakassopimus, jossa määritellään minkälaisen panoksen kukin yritykseen sijoittaa. Osakassopimus kannattaa laatia epäselvyyksien välttämiseksi sijoitettavan panoksen laadusta, määrästä, ajoituksesta tai maksutavasta. (Kainlauri 2007, 125.)

Osakeyhtiön perustaminen on hieman edellisiä yhtiömuotoja vaativampi. Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi henkilö ja heidän on laadittava sekä allekirjoittava perustamisasiakirja. Perustamisasiakirjaan kirjataan mm. osakkeiden nimellisarvot, perustajien täydelliset henkilötiedot, yhtiöjärjestys, perustamispäätös, osakkeiden merkintä sekä merkintöjen hyväksyminen. (Kainlauri 2007, 126.) ”Yksityisen osakeyhtiön vähimmäispääoma on 2500 euroa. Perustettaessa yhtiön osakkaat maksavat koko merkitemänsä osakkeita vastaavan pääomaosuuden osakepääomasta pankkiin ja sen jälkeen yhtiö viedään kaupparekisteriin. Osakeyhtiö saavuttaa itsenäisen juridisen toimijan aseman kaupparekisterimerkinnällä. Osakepääoma jaetaan osakkeisiin, jotka tuottavat omistajalleen omistusosuutta vastaavan äänioikeuden yhtiökokouksessa. Käytännössä yhtiön toiminnasta päätetään 51 %:n osuudella.” (Karvonen-Kälkälä, Soback & Uusitalo 2009, 35.)

Hallitus ja tilintarkastajat sekä hallituksen puheenjohtaja on valittava osakeyhtiön perustamiskokouksessa. Samalla hyväksytään myös yhtiöjärjestys. Yhtiökokous tulee pitää jokaisen tilikauden päättyessä. Kokouksessa päätetään vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja toimitusjohtajalle sekä voittojen ja tappioiden osalta yhtiön toiminnasta. Osakkaat vastaavat yhtiön toiminnasta vain sijoittamansa pääoman mukaan eivätkä ole henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön velvoitteista. Kirjanpidon osalta osakeyhtiön on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa. Tilintarkastaja valitaan yhtiökokouksessa ja hän tarkastaa yhtiön kirjanpidon, hallinnon ja tilinpäätöksen. Tilinpäätös

töstiedot ilmoitetaan 2 kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisen jälkeen kaupparekisteriin. Osakeyhtiössä osakkaat eivät voi tehdä yksityisnostoja vaan heille maksetaan palkkaa ja osinkoja. (Kainlauri 2007, 126; Verohallinto 2010.)

Edellä kuvattujen yhtiömuotojen lisäksi myös osuuskunta on vaihtoehto yritysmuotoa valitessa, mutta sen perustamiseen tarvitaan vähintään kolme perustajaa, luonnollista henkilöä, säätiötä, yhteisöä tai muuta oikeushenkilöä (Kainlauri 2007, 127). Näin ollen se ei ole käyttökelpoinen vaihtoehto meidän hoitokotiamme perustettaessa, sillä yrityksemme perustajia on vain kaksi.

3.6 Lait ja asetukset sekä lupakäytännöt

Sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottajana toimivan yrittäjän on tunnettava terveyden- ja sosiaalihuoltoon liittyvät ns. yleislait ja terveydenhuoltoon liittyvät nk. erityislait. Keskeisimpiä tunnettavia lakeja ja asetuksia ovat: Laki (152/1990) ja asetus (744/1990) yksityisestä terveydenhuollosta, laki (922/2011) ja asetus (1052/2011) yksityisistä sosiaalipalveluista, laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994), laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), potilasvahinkolaki (585/1986), henkilötietolaki (523/1999), työterveyshuoltolaki (1383/2001) ja työturvallisuuslaki (738/2002). (Savolainen 2007, 207; Arola, Heinonen, Stolt & Salminen 2009, 40.)

Laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990) ja Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) käsittelevät saman sisältöisiä asioita, toinen terveydenhuollon ja toinen sosiaalipalveluiden näkökulmasta. Molemmat lait määräävät yrittäjää hakemaan luvan toiminnalleen, joskin eri kriteereihin perustuen. Sosiaalipalvelujen luvan hakemisen perusteena on hoidon ympärivuorokautinen tarjoaminen. Terveyspalvelujen ollessa kyseessä, lupa vaaditaan palveluntuottajalta, ei itsenäiseltä ammatinharjoittajalta. Lupa tulee hakea ennen toiminnan aloittamista alueelliselta aluehallintovirastolta. Jos yritys toimii useamman aluehallintoviraston alueella, valtakunnallista lupaa tulee hakea sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralta. Lupahakemukseen tarvitaan mukaan toimintasuunnitelma eli suunnitelma siitä, mitä terveyden- ja sairaanhoidon palveluita on suunniteltu annettavan, kohderyhmästä ja laajuudesta sekä laadunhallinnasta (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 7/2006). Luvan saaminen edellyttää yksikön olosuhteiden sopivuutta siellä annettavalle toiminnalle ja henkilöstön määrän ja pätevyyden riittävyttä sekä yrittäjän kyvykkyyttä vastata asianmukaisesti taloudellisista velvoitteistaan. (Valvira 2013; Aluehallintovirasto.)

Ennen toiminnan aloittamista terveyslautakunnan on tarkistettava tilat ja laitteet toimintakuntoisina ja sen jälkeen on tehtävä aluehallintovirastolle toiminnan aloittamisilmoitus, jonka allekirjoittaa toiminnasta vastaava henkilö. Aloittamisilmoitukseen pitää liittää tarkastuskertomus tiloista ja laitteista sekä toimintasuunnitelma, mikäli siihen on tarvinnut tehdä muutoksia lupahakemuksen tekemisen jälkeen. Mukaan on myös liitettävä omavalvontasuunnitelma. Valviran (2013) internetsivuilla kohdassa Yksityisen sosiaalihuollon luvat ja ilmoituksenvarainen toiminta sanotaan seuraavaa omavalvontasuunnitelmasta: ”Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien on laadittava toiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi omavalvontasuunnitelma, joka kattaa kaikki palvelujen tuottajan tarjoamat sosiaalipalvelut. Valvira on antanut määräyksen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta.” Omavalvontasuunnitelma sisältää myös lääkehoito- ja turvallisuus- sekä palo- ja pelastussuunnitelman. Jos yrittäjä tarjoaa sekä terveydenhuollon palveluita että yksityisen sosiaalipalvelujen valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuja ympärivuorokautisia palveluja hänen tulee hakea luvat molempiin palveluihin. (Valvira 2013; Aluehallintovirasto.)

Laki (377/2009) ja asetus (744/1990) yksityisestä terveydenhuollosta määrittelee myös palveluntuottajan ja itsenäisen ammatinharjoittajan eroavaisuuden. Kaikki lain säännökset eivät koske itsenäistä ammatinharjoittajaa ja siksi sillä on merkitystä palveluntuottajalle. Merkityksellisiä kohtia ovat mm. toimiluvan hakeminen ja toiminnasta vastaava johtaja. Lain yksityisestä terveydenhuollosta (377/2009) 2 §:n mukaan ”Palvelujen tuottajalla tarkoitetaan sellaista yksittäistä henkilöä taikka yhtiötä, osuuskuntaa, yhdistystä tai muuta yhteisöä taikka säätiötä, joka ylläpitää terveydenhuollon palveluja tuottavaa yksikköä, sekä sairaankuljetuspalveluja tarjoavaa itsenäistä ammatinharjoittajaa. Palvelujen tuottajana ei pidetä muuta itsenäistä ammatinharjoittajaa tai työnantajaa, joka järjestää itse työterveyshuoltolaissa (1383/2001) tarkoitettuja työterveyshuoltopalveluita. Itsenäisellä ammatinharjoittajalla tarkoitetaan sellaista terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetun lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua terveydenhuollon ammattihenkilöä, joka harjoittaa itsenäisesti ammattiaan.”

Laissa yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990) mainitaan, että palvelun tuottajalla tulee olla toiminnasta vastaava johtaja, jolla on tehtävän hyvään hoitamiseen soveltuva koulutus ja riittävä työkokemus sekä ammattitaito. Hänen tehtävänä on vastata, että toiminta vastaa sille säädöksissä ja määräyksissä asetetut vaatimukset. Lupahakemukseen terveydenhuollon palvelujen antamisesta tulee olla tiedot vastaavasta johtajasta, hänen työkokemuksesta ja koulutuksesta sekä yhteys- ja henkilötiedot. Palveluntuottajan toiminta on luvanvaraista toimintaa, kun taas itsenäiselle ammatinharjoittajalle riittää elinkeinonharjoittajan perusilmoitus kaupparekisteriin. Samalla

lomakkeella menee tiedot myös verohallinnolle. Lain 9a §:n mukaan ”itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan terveydenhuollon ammattihenkilön ei tarvitse hakea erillistä lupaa aluehallintovirastolta, vaan hänen tulee ennen ammatinharjoittamisen aloittamista tehdä aluehallintovirastolle kirjallinen ilmoitus itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisesta (Aluehallintovirasto, 1–2).

Huomioitava kohta yksityisen terveydenhuollon laissa on vaitiolovelvollisuus, joka velvoittaa palvelun tuottajaa sekä hänen palveluksessaan olevia työntekijöitä olemaan paljastamatta asiakkaan terveydentilaan, sairauksiin tai muuhun hoitoon liittyviä asioita työsuhteen aikana tai sen päättymisen jälkeen.

Henkilötietolaki (523/1999) määrittää sen, että miksi henkilötietoja saa kerätä ja tallentaa. Se kertoo myös, miten niitä käytettäessä ja luovutettaessa on meneteltävä, jotta potilaan yksityisyys ei vaarantuisi. Toimintalupahakemukseen tulee liittää tiedot potilasasiakirjojen säilyttämisestä, selvitys potilasrekisterinpidon keskeisistä periaatteista ja rekisterinpidosta vastaavasta henkilöstä. Aluehallintoviraston ohjeistuksessa yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajalle sanotaan seuraavaa: ”Potilasasiakirjoista muodostuu henkilötietolain (523/1999) tarkoittamia henkilörekistereitä, joiden pitämisestä vastaa se terveydenhuollon toimintayksikkö, jonka toiminnassa ne ovat syntyneet. Potilasasiakirjojen säilyttämisessä tulee noudattaa potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain säännöksiä, Sosiaali- ja terveysministeriön asetusta potilasasiakirjoista (289/2009) sekä lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007).” Potilasvahinkolaki (585/1986) määrittelee hoidon aikana potilaalle aiheutuneen henkilövahingon korvaamiseen liittyviä asioita. (Arola ym. 2009, 46–47.) Yrittäjän onkin huomioitava, että hänen on otettava potilasvahinkovakuutus.

Työterveyshuoltolaki (1383/2001) ja Työturvallisuuslaki (738/2002) kertovat työnantajan velvollisuudesta järjestää työterveyshuoltoa ja työsuojelun toimintaohjelman laatimisesta. Lisäksi yrittäjän, toimiessaan työnantajana, on tunnettava Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus, jossa kerrotaan työntekijän palkoista ja työehdoista. (Savolainen 2007, 210.)

Laki säätelee myös potilaan/asiakkaan kannalta tärkeitä asioita, jotka yrittäjän tulee ottaa huomioon toiminnassaan. Terveystietolain puolella laki potilaan asemasta ja oikeuksista säätelee potilaan oikeusturvaan liittyviä asioita, kuten oikeutta hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon, hoitoa yhteisymmärryksessä potilaan kanssa, potilaan tiedonsaantioikeutta, potilaan itsemääräämisoikeutta, oikeutta kiireelliseen hoitoon ja

mahdollisuutta tehdä muistutus. Laki käsittelee myös potilasasiakirjoja ja niiden säilytystä sekä salassapitoa. (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785.) Sosiaalihuollon puolella Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) turvaa oikeuden hyvään palveluun ja kohteluun, asiakaslähtöisyyden ja asiakassuhteen luottamuksellisuuden (Savolainen 2007, 207).

3.7 Muut yrityksen perustamiseen liittyvät asiakirjat

Lakisääteisten lupahakemusten ja aloittamisilmoituksen lisäksi yrittäjän on tehtävä joukko muita ilmoituksia, hakemuksia tai asiakirjoja. Yritysmuodon valinta ohjaa yrityksen perustamisen prosessia. Jokaiselle yritysmuodolle on olemassa omat perustamisilmoituksensa, jolla yritys ilmoitetaan kaupparekisteriin sekä verohallintoon. Perustamisilmoituksella yritys rekisteröidään yritystietojärjestelmään (YTJ). Yksityinen elinkeinoharjoittaja (toiminimi-yrittäjä) poikkeaa muista yritysmuodoista sillä, että sen ei tarvitse aina rekisteröityä kaupparekisteriin. Toiminimiyrittäjän tulee rekisteröityä kaupparekisteriin, jos ”hän harjoittaa luvanvaraista elinkeinoa, elinkeinotoimintaa varten on pysyvä toimipaikka eli omasta asunnosta erillinen liiketila tai palveluksessa on muita henkilöitä kuin yrittäjän aviopuoliso tai alaikäinen tai muuten holhouksenalainen lapsi tai lapsenlapsi” Perustamisilmoituksen voi kuitenkin tehdä, vaikka siihen ei olisi velvollinen. Perustamisilmoitus tehdään ennen toiminnan aloittamista. Verohallinnon asiakkaaksi rekisteröityvät kaikki yritysmuodot. (Yritys-Suomi 2013.)

Seuraavassa käymme läpi tarkemmin osakeyhtiön perustamisilmoitusta ja muuta perustamisen prosessia silmällä pitäen liiketoimintasuunnitelmaa. Perustamisilmoitus ilmoittaa yrityksen kaupparekisteriin, ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonnisävelvollisen rekisteriin sekä vakuutusmaksuverovelvolliseksi. Se on tehtävä aina yritystä perustettaessa ja perustamisilmoitus maksaa osakeyhtiölle noin 380€. Perustamisilmoitus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa osakeyhtiön perustamisasiakirjan allekirjoittamisesta. Patentti- ja rekisterihallitus on laatinut osakeyhtiön perustamiseen erillisen perustamispaketin. Siitä löytyvät kaikki asiakirjapohjat, ilmoituslomakkeet ja ohjeet osakeyhtiön perustamiseen ja rekisteriin ilmoittamista varten. YTJ:n eli yritys- ja yhteisötietojärjestelmän internet sivulla www.ytj.fi voi perustaa osakeyhtiön myös sähköisesti. Sähköinen osakeyhtiön perustaminen on saman sisältöinen kuin paperiversiokin, mutta sen käyttämiseen tarvitaan verkkopankkitunnukset ja suomalainen henkilötunnus. (Patentti ja rekisterihallitus 2013; Yrittäjäksi Kuopion seudulle 2005, 67–68.)

Kun perustamisilmoitus on tehty ja kirjattu yritys- ja yhteisötietojärjestelmään, yritys saa Y-tunnuksen. Se on yritys- ja yhteisötunnus, joka yksilöi yrityksen. Y-tunnuksen myöntää joko verovirasto tai patenti- ja rekisterihallitus. Y-tunnusta tarvitaan luvan hakemiseen ja kaikissa yrityksen laskuissa, tarjouksissa ja muissa liiketoimintaan liittyvissä virallisissa asiakirjoissa. Kaupparekisteriin kirjaamisen jälkeen yritys saa rekisteriotteen. Siitä näkyvät kaupparekisteriin kirjatut tiedot yrityksestä. Ennakkoperintärekisteriin kirjautumisen seurauksena tehdystä työstä ei korvauksen maksajan tarvitse pidättää ennakonpidätystä, vaan yrittäjä huolehtii siitä itse, ellei kyse ole palkasta. Pääsääntöisesti ennakkoperintärekisterissä olevalta yritykseltä peritään veroa ennakonkantona, jota varten yrittäjän pitää arvioida tulonsa perustamisilmoitukseen. Tavaroiden ja palvelujen myynnistä yrittäjä joutuu maksamaan, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, arvonlisäveroa. Terveys- ja sairauden hoito sekä hoiva kuuluvat näihin poikkeuksiin ja sen vuoksi emme käsittele alv-veronmaksuvelvollisuutta, vaikka perustamisilmoituksen yhteydessä tiedot sitä varten menevät myös verohallintoon. (Yrittäjäksi Kuopion seudulle 2005, 69–72; Keskuskauppakamari 2009, 18–20.)

Yrittäjän on otettava yrittäjäeläkevakuutus (YEL) ja muut pakolliset vakuutukset, joita ovat työntekijöiden työeläkevakuutukset, työttömyys-, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutukset, vastuuvakuutus, potilasvahinkovakuutus ja kiinteistöön liittyvät palo- ym. vakuutukset. Vakuutuksista yrittäjän kannattaa pyytää tarjouksia eri vakuutusyhtiöistä, koska kokemuksen kautta tiedämme, että niiden hinnoissa ja korvausehdoissa on eroja.

4 LIKETOIMINTASUUNNITELMA

Liiketoimintasuunnitelma on kattava kuvaus yrityksen toiminnasta, toimintaympäristöstä, mahdollisuuksista, toimintaperiaatteista, resursseista ja niiden kehittämisestä. Liiketoimintasuunnitelma selkiyttää yrittäjälle mitä hän on tekemässä, ja sitä tarvitaan mm. dokumentiksi rahoitusta haettaessa. Yritystä perustettaessa on suunnitelmien ja ideoiden lisäksi selvitetävä liikeidean luvanvaraisuus ja valittava sopiva yritysmuoto sekä mietittävä miten tulevan yrityksen rahoitus ja kirjanpito järjestetään. (Isokangas & Kinkki 2002, 232–236, 254–260; Suomen Yrittäjät ry 2013a.)

4.1 Yritysideasta ideoimaan, liikeideasta liikkeelle

Yritysidea on pääasia, josta lähdetään liikkeelle yritystä perustettaessa. Yritysidea on ajatus siitä, minkälaista toimintaa ja palveluja tuleva yritys tarjoaa asiakkailleen. Yritysidean palveluiden tulisi olla sellaisia, joista asiakkaat ovat valmiita maksamaan. Suunnittelun myötä yritysidea muotoutuu varsinaiseksi liikeideaksi. Sen avulla voidaan kertoa toiminnasta asiakkaille. Aineetonta palvelua tuottavan yrityksen, kuten hoivayrityksen, tulee konkretisoida liikeideansa hyvin, koska se auttaa menestymisessä. Liikeidean tulisi vastata mahdollisimman kattavasti kolmeen kysymykseen: mitä, kenelle ja miten. Liikeideaa suunniteltaessa on hyvä tutustua kunnan sosiaali- ja terveystoimen tuottamiin tilastoihin, jotta voidaan arvioida idean toimintaedellytyksiä. Myös keskustelu ulkopuolisten kanssa voi auttaa huomaamaan liikeideassa olevia kehittämisen paikkoja. Liikeideasta lähdetään kehittämään liiketoimintasuunnitelmaa. Liiketoimintasuunnitelmassa arvioidaan idean kannattavuutta ja menestyksen mahdollisuuksia sekä tehdään tarkkoja laskelmia taloudesta. Yleensä sosiaali- ja terveysalalla pohdintavaihe liikeidean ja liiketoimintasuunnitelman välillä on pitkä, koska tuotetaan palvelua, jota on hankala mitata. (Isokangas & Kinkki 2002, 232–236, 254–260; Karvonen-Kälkjä, Soback & Uusitalo 2007,9–13.)

4.2 Markkinatilanteen kartoitus ja yrityksen markkinointi

Markkinatilanteen kartoitus ennen yrityksen perustamista on tärkeää, sillä sen avulla tuleva yrittäjä voi arvioida yrityksensä kannattavuutta, miettiä tarjottavia palveluita ja suunnitella yrityksen markkinointia. Tässä yhteydessä käsittelemme yrityksen markkinointia ja markkinatilanteen kartoitusta yleisellä tasolla.

Markkinointia säätelevät lait ja säännökset. Kuluttajansuojalain (38/1978) toisen luvun 1. ja 2. §:n mukaan: ” Markkinointi ei saa olla hyvän tavan vastaista eikä siinä saa

käyttää kuluttajien kannalta sopimatonta menettelyä. Sopimatonta menettelyä ei saa käyttää myöskään asiakassuhteessa. Markkinointia pidetään hyvän tavan vastaisena, jos se on selvästi ristiriidassa yleisesti hyväksytyjen yhteiskunnallisten arvojen kanssa ja erityisesti jos:

- 1) se loukkaa ihmisarvoa taikka uskonnollista tai poliittista vakaumusta;
- 2) siinä esiintyy sukupuoleen, ikään, etniseen tai kansalliseen alkuperään, kansalaisuuteen, kieleen, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun henkilöön liittyvään seikkaan perustuvaa syrjintää; taikka
- 3) siinä suhtaudutaan hyväksyvästi toimintaan, jossa vaarannetaan terveyttä, yleistä turvallisuutta tai ympäristöä ilman, että tällaisen toiminnan esittämiseen on markkinoitavaan hyödykkeeseen liittyvää asiallista perustetta.”

Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa sanoo taas, että markkinoinnista on selkeästi tiedettävä sen kaupallinen tarkoitus ja se, kuka tuotetta markkinoi. Kuluttajasuojavirasto valvoo lakien toteutumista. Markkinaoikeus ja keskuskaupakamarin liiketapalautakunta käsittelevät sekä elinkeinonharjoittajien välistä kilpailua koskevia asioita että yritysten välisiä markkinointiin liittyviä asioita. Keskuskaupakamarin liiketapalautakunta antaa lausunnon riitatapauksissa siitä, onko toimenpide ollut hyvän liiketavan vastainen. Lausunto on suositus ja varsinaisena tuomioistuimena toimii markkinaoikeus. (Keskuskaupakamari 2009, 40.)

Markkinoinnin tehtävänä on kertoa asiakkaalle palvelusta, josta juuri hänelle olisi hyötyä. Tavoitteina markkinoinnille voidaan asettaa sekä tunnettavuuden lisääminen että menekkin lisääminen. Markkinoinnilla on myös kilpailukeinoja, joista tärkeimmät ovat hinta, tuote, saatavuus ja markkinointiviestintä. Hinnan tulisi olla tasapainossa kysynnän turvaamiseksi, mutta toisaalta sen olisi tuotettava riittävä kate. Jos hinta on liian halpa, asiakkaalle tulee väistämättä negatiivinen mielikuva tuotteesta ja sen laadusta. Hinnoittelun pitäisi sattua kohdalleen, jotta kohderyhmä arvostaisi tuotetta ja olisi siitä valmis maksamaan. Tuotteen on taas tuotettava asiakkaalle hyötyä. Sen kilpailuetuja voivat olla taloudellisuus, oikeanlainen imago tai toiminnallisuus. Saatavuus tarkoittaa asiakkaan näkökulmasta sitä, että tuote on saatavilla oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Tuotteen saa helposti ostettua ja tieto ostopaikoista on myös helposti saatavilla. Markkinointiviestinnällä välitetään tietoa tuotteesta / palvelusta, sen hinnoista sekä missä ja milloin asiakasta palvellaan. Markkinointiviestinnän avulla luodaan yritykseltä positiivinen mielikuva. Markkinointiviestinnän keinoja ovat mainonta, henkilökohtainen myyntityö sekä tiedotus- ja suhdetoiminta. (Keskuskaupakamari 2009, 39–40.)

”Menestyminen markkinoilla vaatii hyvää liiketoimintaympäristön ja kilpailijoiden tuntemista sekä erottautumista kilpailijoista. Juuri markkinoinnilla pyritään vaikuttamaan kuluttajan mielikuvaan ja kokemukseen yrityksen tarjoamasta tavarasta tai palvelusta” näin kiteytetään ajatus markkinoinnista Uusyrittäjäkeskusten Perustamisoppaassa alkavalle yrittäjälle 2013. Ja tätähän se juuri on; erottaudutaan kilpailijoista persoonallisella tavalla tarjoamalla sellaisia laadukkaita palveluita, joista asiakkaat on valmiita maksamaan. Lisäksi yritys perustetaan alueelle, jossa on hyvä markkinatilanne. Rehellisellä toiminnalla ja positiivisella imagolla ylläpidetään hyvää markkinointia. Aina-kin pienellä paikkakunnalla muun markkinoinnin lisäksi puskaradio toimii yhtenä markkinoinnin välineenä, väistämättä.

Jokaisen yrittäjän on hyvä laatia markkinointisuunnitelma, jolloin oikea aikaiseen markkinointiin, sen keinoihin ja markkinoinnin välineisiin tulee pakosti perehdyttyä juuri oman yrityksen kohdalla. Markkinointisuunnitelma voi sisältää esimerkiksi seuraavia asioita: markkina- ja asiakasanalyysin, konkreettiset tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi, markkinoitavat tuotteet, aikataulutuksen ja kustannukset. (Keskuskauppakamari 2009, 39–40.)

Markkinatilanteen kartoitus on osa yrityksen markkinointisuunnitelmaa. Markkinoita kannattaa selvittää kysynnän ja kilpailijoiden näkökulmasta. Kysynnän analyysillä tarkoitetaan selvitystä keskeisistä asiakasryhmistä ja tekijöistä, jotka vaikuttavat palvelujen kysyntään kyseisessä asiakasryhmässä. Tärkeätä on myös selvittää, mitkä ovat julkisten ja yksityisten ostojen nykytila ja tulevaisuus sosiaali- ja terveysalalla. Aloitteleva yrittäjä voi kartoittaa kysyntää esimerkiksi ottamalla yhteyttä kuntaan, johon hän on yritystä perustamassa. Kilpailijoiden analyysi taas tarkoittaa selvitystä jo alueella toimivista yrityksistä tai julkisen sektorin paikoista, jotka tarjoavat samantyyppisiä palveluita. Kilpailijoiden analyysiin kuuluu myös oman yrityksen vahvuksien ja toimintamahdollisuuksien arvioiminen suhteessa kilpailijoihin. Yrittäjän kannattaa lisäksi pohtia kuinka muutokset toimintaympäristössä vaikuttavat palveluiden kysyntään lähitulevaisuudessa. Tästä esimerkkinä on viranomaisten toiminnan sääntely lakien, asetusten ja muiden suositusten kautta. (Kainlauri 2007, 84.)

4.3 Pääoma ja rahoituslaskelmat

Yritystä perustettaessa yrittäjän tulee ymmärtää mistä ja miten tulot syntyvät ja mitä kustannuksia yrityksen pyörittäminen vaatii. Taloushallinnon perusteet on hyvä hallita, että pystyy realistisesti seuraamaan yrityksensä taloutta. Rahoitustarpeen arvioinnin lähtökohdana on liikeidea. Sen pohjalta yrittäjä arvioi rahantarvetta, alkusijoituksia

eli investointeja, resurssin tarvetta ja omia mahdollisuuksiaan sijoittaa yritykseen pääomaa. Lisäksi yrittäjän pitää arvioida aika, joka kuluu yrityksen toiminnan aloittamisesta siihen, kun tuloja alkaa tulla. Kattaakseen tämän ajan yritys tarvitsee käyttöpääomaa. Lähdettäessä laatimaan liikeideasta liiketoimintasuunnitelmaa tulee suunnitelmaan liittää mukaan erilaiset rahantarve- ja kannattavuuslaskelmat. (Karvonen-Kälkäjä ym. 2007, 17.)

Rahantarve- ja kannattavuuslaskelmia on hyvä tehdä yrityksen ihannetilanteen ja minimitalanteen mukaan. Ihannetilanteessa kaikki toimii, asiakkaita on maksimimäärä ja ylimääräisiä kuluja ei ole. Minimitilanteessa kartoitetaan, millä pääomalla juuri ja juuri pärjätään. Lisäksi yrittäjän on hyvä laskea kuluja ja tuottoja kultaiselle keskitielle. Alkuinvestointeihin eli alkusijoituksiin kannattaa laskea seuraavia asioita:

- Liiketiloihin menevät kulut esim. kiinteistö, tontti, osakkeet, rakennus tai mahdolliset korjaus- ja muutostyöt
- Koneet ja laitteet sekä kalusto ja kuljetusvälineet: kalusteet ja irtaimisto, auto, puhelimet, atk-laitteet, tuotantovälineet, asennukset ja vuokrahinnat laitteista

Laskelmia tehdessä tulee laskea myös käyttöpääoma eli yrityksen käyttöraha, jossa on huomioitava seuraavia asioita:

- Yrityksen perustamiskulut esim. ilmoitukset, leimaverot, varainsiirtoverot
- Markkinointi esim. esitteet, käyntikortit, www-sivut, ilmoitukset
- Vuokrat
- Työntekijöiden palkat ja vakuutukset sekä työnantajamaksut ja oma toimeentulo
- Vaihto- ja rahoitusomaisuus: käteisvarat ja varasto

Yrittäjän yleisin virhe rahantarvetta kuvaavissa laskelmissa on se, että hän arvioi oman työn osuuden liian suureksi ja yrityksen tuottamat voitot suuremmiksi, kuin ne aluksi ovatkaan. Laskelmia kannattaa arvioittaa asiantuntijalla saadakseen omien ajatusten lisäksi muita näkökulmia realistisuudesta ja toimivuudesta. Rahoituslaskelmat on pohja yrityksen rahoitushakemuksille. (Karvonen-Kälkäjä ym. 2007, 17–18; Keskuskauppakamari 2009, 22.)

Rahantarvelaskelmien jälkeen on aika miettiä rahoituksen järjestämistä. Rahoituslaskelman avulla yrittäjä selvittää mistä yrityksen pääoma koostuu. Siinä selvitetään oman pääoman ja ulkopuolisen rahoituksen sekä erityisrahoituksen suhdetta. Erityisrahoituksella tarkoitetaan erilaisia pienyritys- ja kehittämistukia, korkotukia ja starttirahoja. Rahoituksen ja avustusten hakemisessa ja vaihtoehtoista saa neuvoja ja apua esimerkiksi TE-keskukselta. (Keskuskauppakamari 2009, 29.)

Yleensä aloittava yritys joutuu hakemaan ulkopuolista rahoitusta. Sitä voi hakea perinteisen pankkilainan lisäksi rahoitusyhtiöiltä, kuten Finnvera Oyj:ltä, jolla on tarjolla pienyrityslainoja tai vakuutusyhtiöiltä, jotka tarjoavat yritysten starttilainoja. Pankit ovat usein aloittavan yrityksen yksi rahanlähteistä. Yhteistyötä pankin kanssa yrittäjä tarvitsee rahoituksen lisäksi esimerkiksi maksuliikenteen hoitamiseen. Keskuskauppakamarin julkaisussa Yrityksen perustajan opas (2009) sanotaan, että pankkilainaa haettaessa pankki selvittää yrityksestä seuraavia asioita ennen luoton myöntämistä: johdon kyvykkyyden, yritysideoita, toimialan, kilpailijat, aseman markkinoilla, yritykseen kohdistuvat riskit, liikeriskit, rahoitusriskit, taseerakenteen ja tilinpäätösanalyysin. Pankki vaatii luotolleen vakuuksia, jolloin voidaan neuvotella esimerkiksi yrittäjän omaisuudesta vakuudeksi. Rahoitusta haettaessa mahdollisimman suuri oma pääoma antaa rahoittajalle kuvan siitä, että yrittäjä itse uskoo liikeideansa tuottavuuteen. Lisäksi uskottava liiketoimintasuunnitelma ja kattavat laskelmat ovat avainasemassa rahoitusta haettaessa. (Karvonen-Kälkäjä ym. 2007, 19–20; Keskuskauppakamari 2009, 23–28.)

4.4 Yrityksen kirjanpito

Yrityksen saatua rahoituksen ja toiminnan käynnistyttyä kirjanpitolaki (1336/1997) velvoittaa yrittäjää pitämään kirjanpitoa. Käymme läpi kirjanpitoa osakeyhtiön näkökulmasta, koska hoitokotiyrityksemme yritysmuoto on osakeyhtiö. Osakeyhtiössä kirjanpito on toimitusjohtajan vastuulla, vaikka se olisikin annettu ulkopuolisen asiantuntijan, tilitoimiston hoidettavaksi. Kirjanpidon avulla seurataan taloudellista kannattavuutta tilikausittain. Tilikauden pituus on 12 kuukautta, mutta aloitettaessa, lopetettaessa tai toiminnan muuttuessa se voi olla enintään 18 kuukautta. Laki määrää osakeyhtiötä pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa, jossa kirjataan kahdelle eri tilille kaikki yrityksen tulot ja menot. Myös velat ja varallisuus kirjataan kirjanpitoon. Kahden toista kuukauden kuluttua tehdään tilinpäätös, joka sisältää tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja tarvittavat liitetiedot. Osakeyhtiössä tilinpäätökseen liitetään toimintakertomus. Tilikauden päätyttyä ja tilinpäätöksen valmistuttua se lähetetään tiedoksi patentti- ja rekisterihallitukselle. Tilinpäätöksen tarkastaa osakeyhtiön kokouksessa valittu tilintarkastaja, joka tekee tarkastuksesta yhteenvedon, tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastajia ei tarvitse valita Keskuskauppakamarin (2009) mukaan, ”jos taseen loppusumma ylittää 100 000€ tai liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000€ tai palveluksessa on ollut keskimäärin yli kolme henkilöä.” (Keskuskauppakamari 2009, 33–34.)

4.5 Toimintasuunnitelma, budjetti, kustannuslaskelma ja kassavirtalaskelma

Yrittäjän on menestyäkseen hallittava talouden suunnittelu, johon kuuluvat toimintasuunnitelman, budjetin eli talousarvion laatiminen sekä kustannuslaskelman ja kassavirtalaskelman arvioiminen ja laskeminen. On tärkeää ymmärtää mistä yrityksen tuotot syntyvät ja paljonko niiden aikaansaamisesta aiheutuu kuluja. (Hiltunen 2007, 110–112.)

Yrittäjä laatii toimintasuunnitelman, joka koskee seuraavaa vuotta. Siinä määritellään seuraavan vuoden keskeiset tavoitteet ja kehittämisen tarpeet sekä arviot kokonais- tuotoista ja -kuluista. Tuotot voidaan kirjata kahdella tapaa; kirjaamalla joko yrityksen avaintulosalueet tai yksilöidysti palvelutuotteet, esimerkiksi kylvetys-, asumis-, yms. palvelu ja laskea jommastakummasta kokonaisarvio. Kuluihin kirjataan henkilöstökulut sekä muut kulut, jotka voidaan jakaa esimerkiksi ostoihin (ruoka, hoitotarvikkeet), markkinointiin ja hallintoon. Myös kuluista lasketaan toimintasuunnitelmaan kokonaisarvio. (Hiltunen 2007, 112–113.)

Kun toimintasuunnitelma muutetaan euroiksi, saadaan talousarvio eli budjetti. Se on tärkeä työkalu taloutta suunniteltaessa, koska budjetin avulla voidaan tunnistaa kannattamattomat tuotealueet. Budjetin laatimiseen on kaksi tapaa. Toinen tapa on laatia yrityksen liikevaihtotavoite ja sen pohjalta arvioida välittömät ja kiinteät kulut. Toinen tapa taas on arvioida kustannukset ja sen pohjalta laskea paljonko tarvitaan liikevaihtoa kulujen kattamiseksi. Erityisesti budjetin realistisuuteen on syytä kiinnittää huomiota, sillä usein liikevaihto arvioidaan liian suureksi ja kulut liian pieneksi. Osakeyhtiössä valmiin budjetin hyväksyy hallitus ja sitä voidaan käyttää talouden hallintaan verrattaessa toteutuneita kuluja budjetoituihin kuluihin. Seuranta voidaan toteuttaa kuukausittain ja näin pystytään puuttumaan hyvissä ajoin budjetin ylittäviin kuluihin. Budjetoitujen ja toteutuneiden kulujen ja tuottojen seuranta voidaan käyttää myös työkaluna perusteltaessa henkilökunnalle muutoksen tarpeellisuutta. Henkilökunnalle kannattaakin kertoa määrääjain yrityksen taloudellisesta tilanteesta, koska se parantaa sitoutumista ja luottamusta yrityksen johtoon. (Hiltunen 2007, 114–122.)

Kustannuslaskelma on johdon tärkeä työkalu seurattaessa eri toimintojen tai asiakasryhmien aiheuttamia kustannuksia. Kustannuslaskelman avulla arvioidaan mikä yrityksen osa-alueista tuottaa tappiota ja mikä toiminta on kannattavaa. Sitä voidaan myös pitää keskeisenä tiedonlähteenä määriteltessä palveluiden hintoja tai tehdessä tarjouksia. Kustannuslaskelma jaetaan kahteen ryhmään: muuttuviin ja kiinteisiin kuluihin. Muuttuvat kulut syntyvät palveluita tuotettaessa ja kiinteät kulut ovat olemassa

vaikka liikevaihtoa ei olisikaan. Kustannuslaskelmamenetelmiä on useita erilaisia. Kustannuslaskelmia voidaan tehdä niin, että lasketaan katteita tuoteryhmille ja tuotteille tai niin, että yrityksen toiminta jaetaan toiminnallisiksi kokonaisuuksiksi ja lasketaan niistä kustannuspaikkalaskenta. (Hiltunen 2007, 122–123.)

Kun yritystoiminta on saatu käyntiin, voidaan rahoitusta seurata kassavirtalaskelmalla. Siinä lasketaan kuukausittain toteutuneita tuloja ja kuluja; seurataan kassaan maksuja ja kassasta maksuja. Kassavirtalaskelman avulla ennustetaan riittävätkö yrityksen rahat laskujen, palkkojen ja muiden kulujen maksamiseen. (Hiltunen 2007, 111.)

4.6 Riskit ja niiden hallinta

Riskit ovat normaaliin elämään ja yrittämiseen liittyviä uhkia toiminnan epäonnistumisesta. Riskejä voidaan ennakoida ja miettiä mitä ne voisivat olla minun yritykseni kohdalla. Riskienhallinnaksi sanotaan sitä työtä, joka mahdollistaa yrityksen toiminnan jatkuvuuden ja henkilöstön hyvinvoinnin. Se on työtä riskeistä aiheutuvien vahinkojen välttämiseksi. Riskit voivat yritystoiminnassa liittyä mm. asiakkaisiin, tekniikkaan, henkilöstöön ja kustannuksiin. Aloittavan yrittäjän kannattaa miettiä suunnitelma riskien hallintaan. Siinä voi pohtia seuraavia osa-alueita: ensimmäinen oire riskistä, syy tai lähde, toteutumistodennäköisyys, riskin vakavuus, riskien ehkäisy, tapaa jolla riski torjutaan ja miten päästään vahingon yli riskin toteutuessa. Riskienhallintasuunnitelmaa tehdessään yrittäjän on kuitenkin hyvä muistaa, että yritystoiminta edellyttää järkevää riskinottoa eikä kaikkiin riskeihin voi varautua. Suunnitelmaa voi tehdä esimerkiksi PK-RH:n internetsivuilta osoitteessa www.pk-rh.com kohdasta Yrityksen riskien kartoittaminen löytyvälle pohjalle riskienhallintatoimenpiteet. Riskienhallintasuunnitelma ei ole yrittäjältä hukkaan heitettyä aikaa, vaan riskeihin varautumalla ne tiedostetaan ja niihin pystytään puuttumaan riittävän ajoissa. (Pk-yrityksen riskienhallinta 2009.)

5 IKÄÄNTYNEIDEN LAADUKAS HOITOTYÖ

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista eli ns. Vanhuspalvelulaki tulee voimaan 1.7.2013. Lain tarkoituksena on mm. ”parantaa iäkkään henkilön mahdollisuutta saada laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja..” ja ” vahvistaa iäkkään mahdollisuutta vaikuttaa hänelle järjestettävien sosiaali- ja terveyspalvelujen sisältöön ja toteuttamistapaan sekä osaltaan päättää niitä koskevista valinnoista.” Lain mukaan kunnalla on velvollisuus huolehtia ikääntyneiden hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn sekä itsenäisen suoriutumisen tukemisesta ja turvata iäkkäiden tarvitsemat sosiaali- ja terveyspalvelut. Myös iäkkäiden henkilöiden palvelutarpeiden selvittäminen ja niihin vastaaminen sekä iäkkäille järjestettävien palveluiden laadun varmistaminen kuuluvat kunnan velvollisuuksiin. Lain 4 §:n mukaan kunnan on tehtävä ikääntyneiden hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi yhteistyötä kunnassa toimivien julkisten tahojen, yritysten ja ikääntyneitä edustavien järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 28.12.2012/980.)

Vanhuspalvelulain 14 §:ssä mainitaan pitkäaikaisesta hoidosta ja huolenpidosta seuraavaa: ”Pitkäaikaista hoitoa ja huolenpitoa turvaavat sosiaali- ja terveyspalvelut on toteutettava niin, että iäkäs henkilö voi kokea elämänsä turvalliseksi, merkitykselliseksi ja arvokkaaksi ja että hän voi ylläpitää sosiaalista vuorovaikutusta sekä osallistua mielekkääseen, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistävään ja ylläpitävään toimintaan. Iäkkäille avio- ja avopuolisoille on järjestettävä mahdollisuus asua yhdessä.” (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 28.12.2012/980.)

Vanhuspalvelulaki velvoittaa kuntia järjestämään edellisessä kappaleessa mainittuja asioista mutta kuten 4 §:ssä mainitaan, yhteistyötä tulee tehdä esimerkiksi yritysten kanssa. Tällöin palvelujen tuottajana voi olla yksityinen yritys. Lain 14 § kuvaa hyvin pitkäaikaisen hoidon ja huolenpidon sisältöä, joka mielestämme turvataan laadukkaalla palvelulla. Laki velvoittaa myös, että iäkkäille avio- tai avopuolisoille on järjestettävä mahdollisuus asua yhdessä. Tämä on pohjana meidän hoitokodissamme, jossa tarjoamme avio- ja avopuolisoille mahdollisuuden asua yhdessä.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden tarjoamista ohjaavat uuden voimaan tulossa olevan vanhuspalvelulain lisäksi muut vanhemmat lait ja asetukset. Palveluiden laatua käsitellään esimerkiksi Laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä

laissa potilaan asemasta ja oikeuksista. Nämä lait ovat lähtökohtia yleisellä tasolla tapahtuvalle laadun määrittämiselle. Lakien mukaan asiakkaalla/potilaalla on oikeus hyvään palveluun ja hoitoon asiakas/potilaslähtöisesti. Laki määrittää myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden pätevyyden ja toimintayksiköiden fyysiset puitteet. Nämä lait edistävät omalta osaltaan laadukkaiden palveluiden tuottamista. (Kainlauri 2007, 68–69.)

Sosiaali- ja terveysministeriön (2008) ikäihmisten palveluja koskevan laatusuosituksen mukaan laadukas hoitotyö on asiakaslähtöistä, kuntouttavaa ja siinä on huomioitu ympäristölle asetetut vaatimukset. Laadukkaan hoitotyön toteutukseen vaikuttavat myös työntekijöiden ammattitaito, asenteet ja arvot sekä riittävä henkilöstömitoitus. Asiakaslähtöisessä hoitotyössä asiakas sekä hänen omaisensa voivat osallistua hoidon ja palvelujen suunnitteluun, toteutukseen, päätöksentekoon ja arviointiin. Asiakkaan hoitotyön- ja palveluntarpeet tulisi kirjata yhdessä hoito- ja palvelusuunnitelmaan, joka auttaa suunnittelussa ja toteutuksessa, mutta myös oikeanlaisten palveluiden arvioinnissa ja toteutuksessa sekä hoidon ja palveluiden arvioinnissa. Hoito- ja palvelusuunnitelmaa tehtäessä tulee asiakkaan palveluntarve, fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset ja kognitiiviset tarpeet ja voimavarat arvioida kattavasti. Hyvä hoito- ja palvelusuunnitelma luo pohjaa laadukkaalle hoitotyölle. Laadukas hoitotyö perustuu kuntouttavan työotteen käyttöön, jossa tuetaan ja etsitään jäljellä olevia voimavaroja sekä niiden käyttöä.

Laadukkaassa hoitotyössä tarjotaan palveluita kattavasti oikeaan aikaan sekä huomioidaan asiakkaan turvallisuus sekä käytetään työpohjana tutkimustietoa ja tietoa hyvistä hoitokäytännöistä. Riittävä ja ammattitaitoinen työvoima mahdollistaa laadun huomioinnin työskentelyssä. Myös ympäristön turvallisuuden huomiointi niin asiakkaiden kuin työntekijöidenkin kannalta on tärkeää. Asuinympäristön tulisi tarjota virikkeitä, mahdollistaa ulkoilu ja olla esteetön ja tilava. Esteetön tilava ja turvallinen ympäristö luo viihtyvyyttä. Jokaisella asukkaalla tulisi olla oma huone ja oma vessa sekä muistisairaana asuinympäristön tulisi olla orientoitumista tukeva. Asiakkaan hoidon säännöllinen arviointi auttaa huomaamaan hoidon epäkohdat ja palveluntarpeiden muutokset. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008.)

Yritystoiminnassa on otettava huomioon laadun arviointi ja kehittäminen. Kainlaurin (2007) mukaan palveluja voidaan määrittellä sekä arvioida esimerkiksi asiakkaan, johtamisen ja ammatillisen työn näkökulmista. Laatua taas voidaan mitata käyttäen kriteereinä esimerkiksi palveluiden tuottamiseen tarvittavia voimavaroja, palveluprosessien toimivuutta sekä palvelun tuloksia ja vaikutuksia. Laadun arvioinnin ja kehittämi-

sen lisäksi tärkeitä ovat laadun konkreettinen kuvaaminen sekä kirjaaminen. Tutkimusten mukaan yrittäjät pitävät toimintansa keskeisenä lähtökohtana ja tavoitteena palvelujen laadun korkeaa tasoa. Laatutyön tarve on korostunut muuttuneiden sopimuskäytäntöjen ja kilpailutusten myötä. Yksi laadun kuvaamiseen ja kirjaamiseen käytettävä menetelmä on laatukäsikirja, jossa kuvataan yrityksen laadun tekijät. Laatukäsikirjaa voidaan käyttää laadun parantamiseen ja kattava laatukäsikirja määrittelee, kuinka toimintayksikkö toteuttaa laatutyötä ja ottaa huomioon valtakunnalliset laatusuositukset arjessa. Laadun toteuttamisen seurantamenetelmiä ovat asiakkaille ja omaisille tehtävät tyytyväisyyskyselyt, jotka antavat tietoa laadun toteutumisesta. Tyytyväisyyskyselyiden pohjalta voidaan toimintaa kehittää yhä laadukkaammaksi. Yrityksen laatutyö on siis sisällyttävä kaikkiin toimintoihin; esimerkiksi asiakastyöhön, johtamiseen, työssä viihtymiseen sekä yrityksen imagoon. (Kainlauri 2007, 67–71.)

6 POHDINTA

Kehittämistyöllä tai –hankkeella on tietty elinkaari, josta voidaan erottaa erilaisia vaiheita. Niitä ovat ideointi- ja esisuunnittelu-, suunnittelu-, käynnistys-, toteutus-, päättämis-, arviointi- sekä käyttöönotto- ja seurantavaiheet. Kehittämistyön vaiheet voivat olla erillisiä toimintoja, mutta usein ne nähdään ketjuuntuneena kokonaisuutena, joka tähtää tiettyyn lopputulokseen. Jokaisessa vaiheessa on tietynlaisia tehtäviä, jotka valmistelevat seuraavaa vaihetta. Eri vaiheisiin voidaan palata, vaikka työ olisikin edennyt jo monta vaihetta eteenpäin. (Heikkilä, Jokinen & Nurmela 2008, 58.)

Kehittämistyön elinkaaren vaiheista voidaan työssämme erottaa selkeästi ideointi- ja esisuunnitteluvaihe, joka oli Hoitotyön tutkimus ja kehittäminen -opintokokonaisuuden aikana. Tuolloin ”keksimme” opinnäytetyön idean ja teimme alustavan työsuunnitelman. Opinnäytetyön aloitusvaiheessa teimme vielä varsinaisen työsuunnitelman ja siitä saadun palautteen avulla jatkoimme työmme suunnittelua ja käynnistimme kehittämistyön. Varsinainen työn toteutusvaihe eteni melko nopeasti tämän talven aikana. Arviointia haimme ohjaajaltamme työn eri vaiheissa. Vielä päättämisvaiheen jälkeen työtä arvioidaan. Päättämisvaiheeseen kuuluu opinnäytetyön julkistaminen.

Tuotoksesta ei tullut niin laaja kuin alun perin suunnittelimme mutta siitä löytyy perusasiat Hoitokoti Rauha & Toivon perustamista varten. Prosessia olemme työstäneet hyvässä hengessä puolin ja toisin joustuen. Olemme oppineet perusasiat sosiaali- ja terveysalan yrityksen perustamisesta ja huomanneet kuinka paljon aikaa ja resursseja yrityksen perustaminen vaatii. Olemme pohtineet omia valmiuksia toimia yrittäjinä ja olemme yhtä mieltä siinä, että vielä emme ole valmiita hoitokotiyrittäjiksi. Tarvitsemme lisää työkokemusta sekä ennen kaikkea yrittäjäkoulutusta. Emme myöskään ole valmiita luopumaan harrastuksista ja vapaa-ajasta perheen kanssa, sillä meillä molemmilla on pieniä lapsia. Tahdon voimaa ja joustavuutta yrittäjinä meiltä löytyisi, mutta ne eivät pelkästään riitä. Yrityksen vaatimaa pääomaa meillä ei henkilökohtaisesti olisi sijoittaa riittävästi ja taloudellinen riski kasvaisi liian suureksi tarvittavan rahoituksen myötä. Tämä huomio osoittaa, että pystymme tekemään itsenäisiä päätöksiä eli emme heti valmistuttuamme aio perustaa hoitokotia. Työ ei kuitenkaan vanhene vaan voimme hyödyntää sitä tulevaisuudessa.

Sankelon ja Åkerblandin (2009) tutkimuksessa Hoivayrityksen omistajina ja johtajina toimivien sairaanhoitajien työ sanotaan, että ”koulutus lisäisi valmiuksia yrityksen johtajana toimimiseen, joten koulutuksen hankkiminen ennen yrittäjäksi ryhtymistä on suositeltavaa”. Myös muissa lähteissä tuli ilmi samankaltaisia huomioita. Mielestäm-

me tämä opinnäytetyö ja sairaanhoitajakoulutuksen yrittäjyysopinnot eivät ole riittävä pohja yrittäjäksi ryhtymiselle.

Laadukkaat palvelut lisäävät yrityksen luotettavuutta ja myyntiä. Hoitokodin ollessa kyseessä hoitotyön laatu on avainasemassa markkinoinnissa ja palveluiden kysynnässä. Jos hoito ei ole laadukasta, asiakkaat vähenevät nopeasti. Yrittäjän onkin kiinnitettävä huomiota koko ajan laadukkaaseen hoitotyöhön. Laatua voidaan valvoa, arvioida ja kehittää. Yksi laadunhallinnan ja kuvaamisen menetelmä on laatukäsikirja, joka on erittäin hyvä meriitti yritykselle. Laatukäsikirjan laatiminen vie kokemustemme mukaan aikaa, mutta jos haluaa toteuttaa mahdollisimman laadukasta hoitotyötä ja tuottaa laadukkaita palveluita, se kannattaa tehdä. Kun laatukäsikirjan tekemiseen osallistuu koko yrityksen henkilökunta, sitoutuminen käsikirjassa kuvattuihin toimintoihin paranee. Työntekijät myös sisäistävät laatukäsikirjan asiat helpommin, kun ovat itse päässeet asioista työstämään.

6.1 Eettisyys ja luotettavuus

Työmme on koottu noudattaen hyvää etiikkaa, koska olemme viitanneet huolellisesti alkuperäisiin lähteisiin sekä merkinneet suorat tekstilainaukset selkeästi. Työssä emme ole käsitelleet minkään yrityksen liikesalaisuuksia.

Etsimme tietoa seuraavista sähköisistä tietokannoista: Medic, Aapeli, Theseus, Google ja Cinahl. Hakusanoina käytimme mm. yrittäjyys, yrityksen perustaminen, liiketoimintasuunnitelma, terveysala, hoitoala, hoitokoti, velvoitteet, entrepreneurship, nurses ja health Services. Tiedonhakuprosessi alkoi heti opinnäytetyön idean syntymisen jälkeen ja tiedonhakuja jatkoimme koko opinnäytetyöprosessin ajan. Yrityksen perustamiseen ja liiketoimintasuunnitelman tekemiseen liittyvää kirjallisuutta on käytettävissä melko laajasti. Useissa lähteissä on kuvattu yrityksen perustamista samalla tavoin ja tässä työssä käytimmekin muutamia perustietoa antavia lähteitä. Lisäksi hyödynsimme hoiva-alan yrityksen perustamiseen liittyvää kirjallisuutta. Lainsäädäntö määrittää sosiaali- ja terveysalan yrittäjyyttä ja yrityksen perustamista, joten sitä käsitelimme työssä käyttäen alkuperäisiä säädöskokoelmia sekä teoksia, joissa lainsäädäntöä oli kuvattu. Tilastotietojen perusteella määrittelimme markkinatilannetta ja hoitokodin perustamisen tarpeellisuutta. Pyrimme käyttämään monipuolisia lähteitä: kirjallisuutta sekä internetistä löytyvää sähköistä materiaalia. Pääsääntöisesti materiaali on melko uutta, mutta joitakin vanhempiakin lähteitä työstämme löytyy. Etenkin yrityksen perustamiseen liittyvät asiat näyttivät olevan samoja sekä vanhemmissa että uudemmissa lähteissä.

6.2 Tuotoksen hyödynnettävyys

Työmme palvelee meidän oppimistamme ja antaa meille työllistymisvaihtoehdon valmistumisen jälkeen. Sosiaali- ja terveysalan opiskelijat voivat hyödyntää työtämme yrittäjyysopinnoissa. Lisäksi yrittäjyyttä suunnitteleva saa valmista tietoa yrityksen perustamisesta ja perustamisen prosessista. Työmme tietoja voidaan hyödyntää myös toisenlaisen sosiaali- ja terveysalan yrityksen perustamisessa esim. kotisairaanhoidon tarjoava tai mielenterveys- ja päihdepalveluja tarjoava yritys. Muutamia liiketoimintasuunnitelmia hoitokodeille löytyy, mutta niissä ei ole huomioitu juuri meidän alueemme tarpeita, joten työstämme löytyy myös uutuusarvoa.

6.3 Jatkotutkimusten mahdollisuudet

Oma työmme ei ole tutkimus, mutta olemme miettineet miten hoitokotiyrittäjyyttä voisi tulevaisuudessa tutkia. Hoitokotiyrittäjiltä voisi selvittää kokemuksia liiketoimintasuunnitelman tekemisestä, hyödyntämisestä sekä yrityksen perustamisprosessista. Mielenkiintoista olisi myös tietää miten kauan menee, kun yrityksen saa toimimaan kannattavasti. Nyky-yhteiskunnassa vaaditaan tehokkuutta ja tuottavuutta, joten yksityisten hoitokotien palveluiden laatua voisi tutkia näkökulmasta, lisääntykö tuottavuus laadun kustannuksella.

LÄHTEET

Aluehallintovirasto. *Aluehallintoviraston ohjeistus yksityisen terveydenhuollon palvelun tuottajille*. [verkkajulkaisu] [viitattu 26.2.2013]. Saatavissa:

[http://www.laaninhallitus.fi/intermin/lomakehakemisto.nsf/wvLomakkeet/859573D185ECB-BA0C2257A08002223B6/\\$file/avi21n6i_fi_hakemusohje_yksityisen_terveydenhuollon_palvelut.pdf](http://www.laaninhallitus.fi/intermin/lomakehakemisto.nsf/wvLomakkeet/859573D185ECB-BA0C2257A08002223B6/$file/avi21n6i_fi_hakemusohje_yksityisen_terveydenhuollon_palvelut.pdf)

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry. 2011. *Ammattikorkeakoulujen yrittäjyyden kehittämistä koskevat suositukset* [verkkoteksti] [viitattu 23.2.2013]. Saatavissa:

http://www.arene.fi/data/dokumentit/05d9734c-6aab-43ff-9756-fc2742462e9b_.pdf

Arola, M., Heinonen, H., Stolt, M. & Salminen, L. 2009. Hoiva-alan yrittäjyyttä säätelevä terveydenhuollon lainsäädäntö. Teoksessa Stolt, M. & Salminen, L. (toim.) *Hoivayrittäjyyden perusteita terveystieteen opettajille*. Turun yliopisto, Hoitotieteen laitoksen julkaisuja, tutkimuksia ja raportteja. Sarja A57. 40–50.

Asetus yksityisestä terveydenhuollosta 744/1990 [viitattu 1.3.2013] Saatavissa: www.finlex.fi

Dufva, H. & Liukkonen, R. 2003. *Sosiaali- ja terveystieteen yrittäjyys Kaakkois-Suomessa. Selvitys Kaakkois-Suomen sosiaali- ja terveystieteen nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä*. Tutkimuksia ja raportteja sarja B No:14. Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu [viitattu 8.12.2011].

Saatavissa: www.kyamk.fi/folders/Files/Kirjasto/Kirjasto/.../HytkesB14.pdf

Heikkilä, A., Jokinen, P. & Nurmela, T. 2008. Tutkiva kehittäminen. Avaimia tutkimus- ja kehittämishankkeisiin terveystieteen alalla. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Henkilötietolaki 1999/523. [viitattu 1.3.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Hiltunen, M. 2007. Talouden ja johtamisen työkalut. Teoksessa Hiltunen, M., Karjalainen, T., Mannio, L., Pättiniemi, P., Pötry, J., Savolainen, A., Tainio, J., Tirkkonen, T. & Välke, R. *Hyvinvointiyrittäjän liiketoimintaopas ammatinharjoittajasta yrittäjäksi*. Helsinki: Tietosanoma Oy, 110–176.

Isokangas, J. & Kinkki, S. 2002. *Yrityksen perustoiminnot*. Vantaa: Wsoy

Kainlauri, A. 2007. *Ideasta hyvinvointialan yrittäjäksi*. Helsinki: WSOYpro.

Kankkunen, P. & Julkunen-Vehviläinen, K. 2009. *Tutkimus hoitotieteessä*. Helsinki: WSOYpro Oy.

Karvonen-Kälkjä, A., Soback, D. & Uusitalo, S. 2007. *Minäkö hoiva-alan yrittäjäksi? Ohjeita sosiaali- ja terveystieteiden alan yritystä suunnitteleville*. Pietarsaari: Ab Forsberg Rahkola Oy

Keskuskauppa-kamari 2009. *Yrityksen perustajan opas*. Helsinki

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336 [viitattu 3.3.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Kuluttajansuojalaki 38/1978 [viitattu 15.2.2013]. Saatavissa www.finlex.fi

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 28.12.2012/980 [viitattu 24.2.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785 [viitattu 17.2.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812 [viitattu 1.3.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559 [viitattu 1.3.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 22.7.2011/922 [viitattu 1.3.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Laki yksityisestä terveydenhuollosta 377/2009 [viitattu 1.3.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Nevalainen, E. 2007. *Perhehoitajien kokemuksia toimeksiantosopimukseen perustavasta vanhusten perhehoidosta*. [pro gradu –tutkielma]. Kuopion yliopisto. Yhteiskun-

tatieteellinen tiedekunta. Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos [viitattu 10.12.2011]. Saatavissa:

http://www.maaseutupolitiikka.fi/teemaryhmat/hyvinvointipalvelut/ikaihmisten_perheoito

Nieminen, M. 2003. *Suuret ikäluokat – Mitä ne ovat?* [verkkoteksti]. Julkaistu 27.6.2004. Tilastokeskus. [viitattu 15.11.2011]. Saatavissa:

http://www.stat.fi/tup/tietoaika/tilaajat/ta_06_03_nieminen.html

Patentti- ja rekisterihallitus. 2013. *Osakeyhtiön perustamisilmoitus* [www-sivut] [viitattu 1.3.2013]. Saatavissa:

<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html>

Pk-yrityksen riskienhallinta 2009. *Startti riskienhallintaan* [www-sivut] [viitattu 5.3.2013]. Saatavissa: <http://www.pk-rh.com>

Pokkinen, P. 2010. *Suuret ikäluokat jäävät eläkkeelle kymmeniä miljardeja taskussaan* [verkkolehti]. Helsingin Sanomat 2.8.2010. [viitattu 15.11.2011]. Saatavissa:

<http://www.hs.fi/talous/artikkeli/Suuret+ik%C3%A4luokat+j%C3%A4v%C3%A4t+el%C3%A4kkeelle+kymmeni%C3%A4+miljardeja+taskussaan/1135259008260>

Potilasvahinkolaki 25.7.1986/585 [viitattu 1.3.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Rissanen, S. & Sinkkonen, S. 2004. Hoivayrittäjyyden käsite, tausta ja erityispiirteet. Teoksessa Rissanen, S. & Sinkkonen, S. (toim.) *Hoivayrittäjyys*. Juva: WS Bookwell Oy. 12–15

Sankelo, M. & Åkerbland, L. 2009. *Hoivayrityksen omistajina ja johtajina toimivien sairaanhoitajien työ*. Tutkiva hoitotyö. vol.7(1) 2009 27–31.

Savolainen, A. 2007. Yleisiä lainsäädännöllisiä ja muita edellytyksiä hyvinvointipalvelujen tuotteistamiselle. Teoksessa Hiltunen, M., Karjalainen, T., Mannio, L., Pättinieniemi, P., Pötry, J., Savolainen, A., Tainio, J., Tirkkonen, T. & Välke, R. *Hyvinvointiyrittäjän liiketoimintaopas ammatinharjoittajasta yrittäjäksi*. Helsinki: Tietosanoma Oy: 205–211.

Silvennoinen, A. & Ilmarinen, K. *Perhehoito - ikääntyneille asumisen vaihtoehto* [verkkoteksti]. Maaseutupolitiikka.fi [viitattu 15.11.2011]. Saatavissa: http://www.maaseutupolitiikka.fi/teemaryhmat/hyvinvointipalvelut/ikaihmissen_perhehoito

Sosiaali- ja terveysministeriö 2008. *Ikäihmissen palvelujen laatusuositus* [verkkojulkaisu]. Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisuja 2008:3 [viitattu 15.11.2011]. Saatavissa: pre20090115.stm.fi/ka1202801063405/passthru.pdf

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yksityisistä sosiaalipalveluista 1053/2011 [viitattu 1.3.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yksityisestä terveydenhuollosta 7/2006 [viitattu 15.2.2013]. Saatavissa www.finlex.fi

Suomen Yrittäjät ry 2013a. *Minustako yrittäjä?* [www-sivut] [viitattu 15.2.2013]. Saatavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustaminen/>

Suomen Yrittäjät ry 2013b. *Yritystoiminnan ABC* [www-sivut] [viitattu 27.2.2013]. Saatavissa: http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/yritysmuodot_ja_liiketoiminta/

Työterveyshuoltolaki 21.12.2001/1383 [viitattu 1.3.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738 [viitattu 1.3.2013]. Saatavissa: www.finlex.fi

Uusyrittäjäkeskukset 2013. *Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2013* [verkkojulkaisu] [viitattu 2.3.2013]. Saatavissa: www.uusyrittajakeskukset.fi

Valvira 2013. *Yksityisen sosiaalihuollon luvat ja ilmoituksenvarainen toiminta*. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto [www-sivut] [viitattu 26.2.2013]. Saatavissa: http://www.valvira.fi/luvayksityisen_sosiaalihuollon_luvat

Verohallinto 2010. *Yrityksen perustaminen -osakeyhtiö ja osuuskunta* [verkkosivut] [viitattu 27.2.2013]. Saatavissa: www.vero.fi

Välke, R. 2007. Liikeidea. Teoksessa Hiltunen, M., Karjalainen, T., Mannio, L., Pättiäniemi, P., Pötry, J., Savolainen, A., Tainio, J., Tirkkonen, T. & Välke, R. (toim.) *Hyvin-*

vointiyrittäjän liiketoimintaopas. Ammatinharjoittajasta yrittäjäksi. Helsinki: Tietosana. 27-35

Yrittäjäksi Kuopion seudulle 2005. Kuopion kaupungin yrityspalvelu, Kuopion yliopisto, kauppatieteiden laitos.

Yritys-Suomi 2013. *Yrityksen perustaminen* [verkkoteksti] [viitattu 18.3.2013]. Työ- ja elinkeinoministeriö. Saatavissa: http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/palvelupolku?pp=polku_Yrityksen_perustaminen

Österberg-Högsted 2009. *Luottamus siivittää yhteistyötä sosiaali- ja terveysalalla* [väitöskirja]. Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun internet-sivu [viitattu 8.12.2001]. Saatavissa: http://www.tse.fi/FI/media/ajankohtaista/Pages/vaitostiedote_osterberg-hogstedt.aspx

LIITE 1: Hoitokoti Rauha ja Toivo Oy -liiketoimintasuunnitelma

Hoitokoti Rauha & Toivo Oy

Liiketoimintasuunnitelma

Mervi Tarvainen ja Kati Vehniäinen
THA10K

Opinnäytetyön tuotos

SISÄLTÖ

1 PERUSTIEDOT YRITYSHANKKEESTA	3
2 TOIMINTA-AJATUS JA LIIKEIDEA	4
3 YRITYSMUOTO JA YRITYSNIMI	6
4 MARKKINATILANNEANALYYSI	7
5 LAADUNVALVONTASUUNNITELMA.....	10
6 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	13
7 TALOUSUUNNITELMA.....	14
8 MARKKINOINTISUUNNITELMA	19
9 RISKIENHALLINTASUUNNITELMA.....	21
10 PERUSTAMISEN PROSESSI.....	23
LÄHTEET	

1 PERUSTIEDOT YRITYSHANKKEESTA

Hoitokoti Rauha & Toivo Oy

Toimiala: Ikääntyneiden palveluasuminen

Sijaintipaikkakunta: Karttulan kylä, Kuopio

Tiedot yrittäjistä:

Nimi: Mervi Tarvainen

Koulutus ja työkokemus: sairaanhoitaja (AMK) ja lähihoitaja, vastaava hoitaja asumispalveluyksikkö Ierikanpiha, lähihoitajan tehtävät vanhusten ja vammaisten asumispalveluyksiköissä, lähihoitajan tehtävät päiväkodissa

Motiivit: Yrittäjänä toimiessani voin vaikuttaa oman työni sisältöön ja suunnitteluun. Yrittäjän työ on haasteellista ja monipuolista, mutta myös onnistuessaan palkitsevaa. Voin tarjota asiakkaille joustavammin yksilölliset tarpeet huomioivaa hoitoa ja hoivaa kuin kunnallisella puolella työskennellessäni.

Nimi: Kati Vehniäinen

Koulutus ja työkokemus: sosionomi (AMK) ja sairaanhoitaja (AMK), sairaanhoitajan tehtävät kotisairaanhoidossa, vastaavan LTO:n ja LTO:n tehtävät päiväkodissa,

Motiivit: Yrittäjänä toimiminen antaa uusia mahdollisuuksia työelämään. Saan toteuttaa hoitotyötä omalla ammattitaidollani ottaen huomioon asiakkaan yksilölliset tarpeet. Yrittäjänä voin hyödyntää molempia amk-koulutuksiani.

2 TOIMINTA-AJATUS JA LIIKEIDEA

TOIMINTA-AJATUS:

Tarjoamme asumispalveluita, hoitoa ja huolenpitoa arjesta selviytymiseen, toimintakyvyn sekä sosiaalisen elämän ylläpitämiseen ja turvalliseen elämän loppu-aikaan. Asukas voi asua hoitokodissamme elämänsä loppuun saakka, saattohoidon järjestämme tarvittaessa.

TARVE/HYÖTY ASIAKKAALLE:

- kodinomainen asuminen
- turvallisuudentunteen vahvistaminen hoitohenkilökunnan 24/7 läsnäololla
- laitoshoidon tarpeen vähentäminen
- toimintakyvyn ylläpitäminen

TAVOITEIMAGO:

- luotettavuus
- yksilöllisyys/yhteisöllisyys
- asiakaslähtöisyys
- hoito- ja hoiva-alan asiantuntijuus

ASIAKKAAT:

- ikääntyneet, jotka eivät pärjää enää kotona kotihoidon turvin
- asumismahdollisuus yhdessä puolison kanssa

TUOTTEET, PALVELUT:

- tehostetut asumispalvelut
- sairaanhoidolliset palvelut

TAPA TOIMIA:

- Toimintamme on asiakaslähtöistä. Otamme huomioon asiakkaidemme elämänhistorian ja luomme hoitokotimme ilmapiirin turvalliseksi ja jokaisen itsemääräämisoikeutta kunnioittavaksi
- Otamme hoidossa huomioon asiakkaidemme yksilölliset tarpeet. Toimintamme on yhteisöllistä niin, että myös asiakkaat pääsevät vaikuttamaan hoitokotimme toimintaan ja osallistumaan yhteisiin päivittäisiin askareisiin omien voimavarojensa mukaan. Ruokailemme päivittäin yhdessä ja vaihdamme kuulumisia, näin mahdollistamme asiakkaillemme sosiaalisen elämän ylläpitämistä.

- Järjestämme viriketoimintaa viikoittain suunnitelmallisesti sekä spontaanisti asiakkaiden toiveiden mukaan. Juhlimme yhdessä syntymäpäivät, juhlapyhät ja otamme toiminnassa huomioon vuodenaikojen vaihtelut.
- Meille ovat tervetulleita kaikki asiakkaittemme omaiset, sukulaiset ja ystävät. Myös yöpyminen asiakkaan luona on mahdollista.
- Hyödynnämme toiminnassa lähiympäristöä, mahdollistaen asiakkaille ulkoilun kaikkina vuodenaikoina sekä ulkotöiden tekemisen (esim. haravointi, kukkien hoito) huomioiden jokaisen asiakkaan toimintakyvyn. Haemme voimaa ja virkeyttä ympäröivästä luonnosta yhdessä liikkuen. Kaikki toimintamme perustuu kuntouttavaan työotteeseen.
- Hoitokodissamme on 10 asiakaspaikkaa, joista 2 lyhytaikaiselle hoidolle, esimerkiksi vuorohoitajaksot omaishoitajien vapaapäivien ajaksi.
- Hyödynnämme omahoitajamallia, jossa jokaiselle asiakkaalle nimetään omahoitaja. Omahoitaja huolehtii asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelman laatimisesta yhdessä asiakkaan ja hänen omaistensa kanssa sekä toimeenpanee suunnitelmassa sovittuja asioita. Omahoitaja pitää yhteyttä omaisiin ja tiedottaa omaisille asiakkaan hoitoon liittyvistä asioista.
- Henkilökuntamme on ammattitaitoista ja motivoitunutta työskentelemään iäkkäiden asiakkaiden kanssa. Henkilökuntaamme kuuluu kahden sairaanhoitaja-yrittäjän lisäksi 5 lähihoitajaa.

VOIMAVARAT:

Fyysiset:

- asianmukaiset ja kodinomaiset tilat
- lähellä palveluita ja luontoa

Taloudelliset:

- osakkaiden oma pääoma
- pankkilaina / Finnvera Oyj

Henkiset:

- sairaanhoitajan ja sosionomin koulutukset
- halu jatkuvaan kouluttautumiseen
- vakituinen, ammattitaitoinen henkilökunta
- omahoitajamalli ja kuntouttava työote
- yrittäjien aikaisempi työkokemus vanhusten hoitotyöstä yksityisellä ja kuntasektoreilla

3 YRITYSMUOTO JA YRITYSNIMI

Yrityksemme yhtiömuoto on osakeyhtiö, sillä osakeyhtiö suojaa henkilökohtaisia omaisuuksiamme. Osakkaina emme vastaa henkilökohtaisella omaisuudella yrityksemme toiminnasta. Yritysmuodon valintana osakeyhtiö on myös siinä suhteessa hyvä, koska hoitokodin perustamiseen voi liittyä suuriakin taloudellisia investointeja ja se vaatii muita yritys-konsepteja enemmän pääomaa.

Osakeyhtiössä päätäntävalta jakautuu osakkeiden omistussuhteen mukaan. Valitessamme osakeyhtiön se luo selkeän kaavan siihen, kuinka yrityksessämme tehdään päätöksiä. Mikäli osakkeet jaetaan tasan, on molemmilla saman verran päätäntävaltaa. Riitatilanteissa osakeyhtiön perustamissopimuksessa määritellyt asiat ovat päteviä asiakirjoja, joita noudatetaan.

Yrityksemme nimi muodostuu naisen ja miehen nimestä. Rauha kuvaa sitä, että hoitokodissamme on mahdollisuus rauhaan ja omaan tilaan. Elämä hoitokodissa pyritään järjestämään jokaisen asiakkaan omaa rauhaa ja yksilöllisiä omanaisuuksia kunnioittavaksi. Toivo taas tulee hoitokodin nimeen siitä, että vielä on toivoa elää mielekästä ja arvokasta elämää ikääntymisen tuomista sairauksista ja vaivoista huolimatta. Hoitokodissamme on myös toivo paremmasta huomista fyysisten sairauksien aiheuttamista kivusta ja särystä huolimatta. Rauha ja Toivo kuvaavat myös sitä, että hoitokodissamme voivat pariskunnat yhdessä viettää elämänsä loppuun saakka.

4 MARKKINATILANNEANALYYSI

Hoitokoti on tarkoitus perustaa Kuopion kaupungin Karttulan kylälle. Karttulassa ei ole tällä hetkellä yksityisiä hoitokoteja. Pihlajakodit ry vuokraa kiinteistöjään Kuopion kaupungille, joissa toimii vanhusten palveluasuintalo Jaakkola sekä mielenterveyskuntoutujien ryhmäkoti Ainola. Lisäksi Pihlajakodit ry vuokraa asuntoja ikääntyneille. Vuokratalot sijaitsevat lähellä palveluasuintalo Jaakkolaa. Kuopion kaupunki järjestää asumispalvelut omana toimintanaan.

Työkokemusten kautta on tullut tuntuma, että sairaaloiden vuodeosastoilla odottaa useita henkilöitä asumispalvelupaikkaa. He eivät enää selviydy kotona tehostetun kotipalvelun turvin, mutta eivät tarvitse kuitenkaan sairaalahoitoa. Kotona asuu myös paljon huonokuntoisia iäkkäitä, jotka tarvitsisivat asumispalveluita, mutta kaupungilla ei ole osoittaa heille tarkoituksenmukaisia paikkoja.

Hoitokoti Rauha & Toivo voisi tuoda helpotusta asuntojonojen purkamiseen. Omien kokemustemme mukaan karttulalaiset vanhukset muuttaisivat varmasti omalla kylällä sijaitsevaan hoitokotiin helpommin kuin, että joutuisivat lähtemään kauas omaisista. Koti on aina koti ja sieltä on vaikea lähteä pois, vaikka ei enää siellä yksin pärjäisikään. Kun hoitokotipaikka sijaitsee omalla kylällä, kynnys muuttaa olisi mielestämme matalampi.

Kuopiossa tapahtuu väestön ikääntymistä samalla tavoin kuin muuallakin Suomessa. Suuret ikäluokat saavuttavat 80-vuoden iän 2020-luvulla, jolloin väestön ikääntymisen on ennustettu olevan erityisen nopeaa. 7 % kuopiolaisista oli täyttänyt 75 vuotta vuonna 2009. Vastaavan luvun ennustetaan olevan 13 % vuonna 2030 eli 75-vuotiaiden määrä melkein kaksinkertaistuu. Vuonna 2009 kuopiolaisia 65-vuotiaita oli 14 120 eli 15 % kaikista väestöryhmistä. Vastaavasti vuonna 2030 ennustetaan 65-vuotiaita olevan 24 210 eli joka neljäs kuopiolainen kuuluu tähän ryhmään. (Kuopion kaupunki 2009, 9.) Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 2013 Kuopiolaisien 75-vuotta täyttäneiden ja sitä vanhempien määrä on yhteensä 7834, vuonna 2020 vastaava luku on 9246 ja vuonna 2030 on Kuopiossa 75-vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia 14 138 eli puolet nykyistä enemmän. (Tilastokeskus 2013.) Nämä tilastot osoittavat, että Kuopiossa ikääntyneiden määrä kasvaa koko ajan. Ikääntyneiden määrän kasvaessa, tarvitaan myös hoito- ja hoivapalveluita sekä tehostettua palveluasumista yhä enemmän.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetin tilastojen mukaan Kuopiossa oli vuonna 2010 (31.12.) ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneitä asiakkaita 4,4 % vastaavanikäisestä väestöstä. Vuonna 2011 vastaava luku oli noussut 5,3 %:iin (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013.) Karttulalaisista iäkkäistä n.10–15 odottaa tällä hetkellä paikkaa asumispalveluihin (Simonen 2013).

Pystyykö Kuopion kaupunki tuottamaan yksin kaikki tarvittavat vanhuspalvelut vai tarvitseeko se rinnalleen yksityisiä palveluntuottajia? Meidän hoitokotimme olisi kaupungille mahdollisuus ostaa ikääntyneiden kodinomaista tehostettua palveluasumista. Hoitokotiimme olisi mahdollista tulla myös itse maksavana asiakkaana ja siihen yrityksemme markkinoilla olisi tarkoitus pyrkiä. Tällä hetkelläkin kaupunki ostaa palveluita yksityisiltä palveluntuottajilta, mutta yksikään yritys ei toimi Karttulassa.

SWOT-analyysin avulla olemme pohtineet vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia, joita yrityksen perustaminen toisi tullessaan. SWOT-analyysillä voimme ennakoida tiettyjä asioita ja pyrkiä poistamaan uhkia ja heikkouksia, jotta saisimme markkinoitua yritystä mahdollisimman hyvin sekä saada yrityksestä toimiva ja kannattava palveluntuottaja.

Taulukossa 1. SWOT-analyysi vahvuuksina olemme kuvanneet mm. sen, että molemmilla yrittäjillä on terveys- ja sosiaalialan ammattikorkeakoulututkinnot. Yrittäjillä on myös työkokemusta iäkkäiden hoidosta sekä voimakas tahto onnistua aloittamassaan hommassa. Lähiympäristön tunteminen ja tukiverkosto ovat vahvuuksia, joita hoitokotiyrityksen perustaminen tarvitsee. Hoitokoti nähdään mahdollisena vaihtoehtona kunnallisille palveluille, jolloin yrittäjät voivat työllistää itsensä sekä muita hoitajia ja luoda mielekkään työympäristön hoitotyön toteuttamiselle. Heikkouksina SWOT-analyysissä nousevat esille taloudellisen pääoman vähäisyys, jota yrityksen perustaminen vaatii. Heikkoutena nähdään myös palveluiden hinnoittelun vaativuus asiakkaiden näkökulmasta, sillä uhkana on sitten asiakkaiden vähäisyys, jos hinnat eivät ole kohdallaan. Uhkana on myös laajemmalti toiminnan kannattamattomuus, rahoituksen ja tilojen puuttumisen vuoksi.

TAULUKKO 1. SWOT-analyysi

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yrittäjillä terveys- ja sosiaalialan koulutukset, LH/SH ja SH/Sosionomi • Työkokemus iäkkäiden hoidosta • Voimakas tahto onnistua • Suotuisa markkinatilanne → ei kilpailijoita samalla alueella • Laadukas hoito • Vahva tukiverkosto • Lähiympäristön tunteminen 	<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Itsensä työllistäminen • Mielekäs työympäristö • Vaihtoehto kunnallisille palveluille
<p>HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ei varsinaista yrittäjäyyskoulutusta ja kokemusta • Ei taloudellista pääomaa, jota sijoittaa yritykseen • Hinnoittelun vaativuus -> kohtuullisuus asiakkaan näkökulmasta 	<p>UHKAT/PELOT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimintaa ei saada kannattavaksi → menot suuremmat kuin tulot → vääränlainen hinnoittelu • Rahoituksen puuttuminen • Sopivien tilojen puuttuminen • Asiakkaiden puuttuminen

5 LAADUNVALVONTASUUNNITELMA

Päivittäisessä toiminnassa otamme huomioon asiakkaidemme mielipiteet ja toiveet. Suunnittelemme toimintaa yhdessä asiakkaidemme kanssa, esimerkiksi viriketointa, ruokalista ym. Teemme jokaiselle asukkaalle yksilöllisen hoito- ja palvelusuunnitelman yhdessä asiakkaan ja hänen omaistensa kanssa. Päivitämme hoito- ja palvelusuunnitelmia 3 kk:n välein tai aina hoidon tarpeen muuttuessa. Näin varmistamme laadukkaan ja yksilöllisen hoidon jokaiselle asiakkaallemme.

Laadimme yrityksellemme omavalvontasuunnitelman, joka sisältää myös lääkahoitosuunnitelman, suunnitelmia ruokahuollon toteuttamisesta ja valvonnasta, työympäristön riskeistä, työsuojelusta, uuden työntekijän perehdytysuunnitelman, palo- ja pelastussuunnitelman sekä ohjeet poikkeamatilanteissa toimimiseen. Omavalvontasuunnitelmaa tehdessä olemme pohtineet laadunvalvontaa monesta eri näkökulmasta ja osallistamme henkilökunnan omavalvontasuunnitelman mukaiseen toimintaan. Omavalvontasuunnitelmaa päivitetään vuosittain ja tarvittaessa useammin. Se on julkinen asiakirja, joka on omaisten ja asiakkaiden vapaassa käytössä.

Kunhan yritystoiminta saadaan käynnistettyä täydellä teholla, laadimme yrityksellemme laatukäsikirjan. Laatukäsikirjan laatimiseen järjestämme koulutuksen ja sen tekemiseen osallistuu koko henkilökunta. Saamme henkilökunnan sitoutumaan työhönsä entistä paremmin, kun he saavat itse olla tekemässä laatukäsikirjaa. Arvioitu laatukäsikirjan laatiminen alkaa 1-2 vuoden kuluttua yrityksen perustamisesta.

Teemme puoli vuosittain tyytyväisyyskyselyt asiakkaille, omaisille ja työntekijöille. Tyytyväisyyskyselyjen vastaukset analysoidaan ja käydään läpi henkilöstöpalaverissa. Kyselyjen pohjalta muokkaamme toimintaamme vastaamaan asiakkaiden tarpeita. Palautetta toiminnastamme otamme vastaan myös päivittäin suullisesti/kirjallisesti ja pyrimme käsittelemään palautteet mahdollisimman pian ja tarvittaessa muuttamaan toimintaamme.

6 TUOTANTOSUUNNITELMA

Tarjoamme ympärivuorokautista tehostettua palveluasumista maalaiskylässä idyllisessä ympäristössä. Toimitilamme ovat tarkoituksenmukaiset, väljät ja ikääntyneen asiakkaan tarpeet huomioivat. Hoitokodissamme on kymmenen huonetta/huoneistoa, joihin voivat majoittua niin yksinelävät ikääntyneet kuin pariskunnatkin.

Alueellamme Kuopion kaupungin Karttulan kylässä ei ole ikääntyville yksityisiä ympärivuorokautista hoitoa tarjoavia palveluita lainkaan. Lähimmät yksityiset hoitokodit löytyvät Kuopion kaupungista, jonne on matkaa noin 50 kilometriä. Kunnallisista paikoista eroamme sillä, että meillä on mahdollisuus asua pariskuntana, hyödynnämme luonnon läheisyyttä ja ulkoilumahdollisuutta toiminnassamme ja hoitokotimme on kodinomainen. Jokaisella on mahdollisuus kalustaa asuntonsa omilla tavaroilla ja yleiset tilat eivät ole laitosmaiset.

Tarjoamme ammattitaitoista hoitoa ja hoivaa koko loppuelämän ajaksi niin yksinasuville ikääntyneille kuin pariskunnillekin. Huolehdimme asiakkaan tarpeista yksilöllisen hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti, jota tarkistetaan määräajoin. Hoitokodissamme voi hankkia kaikki asumiseen ja terveydenhoitoon sekä päivittäiseen elämiseen liittyvät palvelut. Lisäksi järjestämme asukkaillemme laadukasta virke-toimintaa. Luomme hoitokodista ammattitaitoisen ja asiakaslähtöisen ensivaikutelman yhteistyökumppaneillemme ja pidämme yllä iloista ja positiivista yleisilmettä siistissä ja puhtaassa ympäristössä.

Hoitokodillamme on ammattitaitoinen ja osaava henkilökunta, ja sitä johtaa kaksi sairaanhoitajayrittäjää. Yrittäjät vuorottelevat johtovastuusta ja hoitotyöhön osallistumisesta. Valvomme palveluidemme laatua laatusuunnitelman mukaan ja kehitämme toimintaamme saadun palautteen pohjalta sekä pidämme ammattitaitoa yllä osallistumalla alan uusiin koulutuksiin.

Ylläpidämme henkilökuntamme ammattitaitoa tarjoamalla heille erilaisia koulutuksia. Näin vastaamme asiakkaiden tarpeisiin parhaalla mahdollisella tavalla. Myös riittävä hoitajamitoitus edistää asiakkaidemme hyvinvointia. Perustamisvaiheessa hoitokodissamme on kymmenen asiakaspaikkaa, koska ympärivuorokautista hoitoa tarjoavassa yksikössä minimimitoitus on 0,6. Näin ollen kymmenen asukkaan ollessa kyseessä täytämme sekä minimimitoituksen vaatimuksen että tarjoamme hoitoa maksimimäärälle asiakkaita tällä mitoituksella. Mikäli yritystoiminta lähtee hyvin käyntiin

ja sopivat tilat löytyvät, meillä on mahdollisuus laajentaa yritystämme lisäämällä asukaspaikkoja.

Laajentaessamme yritystoimintaa otamme huomioon kannattavuuden lisäasukaspaikkojen suhteen. Pyrimme sijoittamaan asukaspaikat niin, ettei kodinomaisuus kärsisi, koska emme halua laajentumisen muuttavan hoitokotiamme laitosmaiseksi. Markkinatilanteessa kuvaamme ikääntyneiden määrän kasvua ja siitä voimme päätellä, että myös yksityistä sektoria tarvitaan turvaamaan hoitopaikkojen riittävä määrä heille kaikille. Näin ollen meillä on luja usko laajentumismahdollisuuteen, ja pidämme myös vahvana positiivisena seikkana asiakkaiden valitessa hoitopaikkaansa sitä, että meille on mahdollisuus muuttaa pariskuntana. Ikääntyneet ovat asuneet puolisoidensa kanssa yleensä kymmeniä vuosia ja toisen sairastuessa erilleen muuttaminen voi tuntua yhdeltä lisähaasteelta.

7 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Yrittäjinä (sairaanhoitaja ja sairaanhoitaja/sosionomi) osallistumme hoitotyöhön liikkeenjohdollisten töiden lisäksi. Työntekijöiksi palkkaamme viisi lähihoitajaa, osan kokopäiväiseen toistaiseksi voimassaolevaan työsuhteeseen ja osan tuntityösopimuksella. Tuntityösopimus antaa meille pelivaraa tuntien sijoittelussa ja kuukausimäärissä toiminnan alussa. Mietimme henkilöstön ikärakennetta kartoittaen jo rekrytointivaiheessa mahdollisia lähestyviä äitiyslomia yms. Palkkaamme joukkoomme niin vanhoja konkareita kuin vastavalmistuneita nuoriakin. Näin saamme jaettua vanhempien ihmisten hiljaista tietoa nuoremmillekin, mutta säästämme henkilöstökuluissa ikälisien maksussa ja pitkissä lomaoikeuksissa. Pyrimme saamaan avustaviin tehtäviin työllistämistuella palkattuja ihmisiä sekä palkkaamme yhden henkilön hoitotyön avustaviin tehtäviin, siivoukseen ja ruokahuoltoon. Henkilökuntaa palkataan tarpeen mukaan asiakaspaikkojen täytyessä. Koko hoitohenkilöstö palkataan kolmivuorotyöhön, jolloin erillisiä yöhoitajia emme tarvitse. Henkilöstömitoitus on ympärivuorokautista hoitoa tarjoavassa yksikössä vähintään 0.6, jolloin yksikkömme mitoitus täyttyy viidellä lähihoitajalla ja kahdella sairaanhoitajalla. Asukkaiden kunnon ja palvelun tarpeen mukaan tarkistamme henkilökuntamme määrää ja huolehdimme riittävän mitoituksen täyttymisestä.

Henkilökunnalle tarjoamme yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimuksen mukaisen palkan, joka on alueellamme palkkaluokka G18. Lisäksi tarjoamme muutamia henkilöstöetuja mm. päivittäin ilmainen lounas/päivällinen ruokailen yhdessä asukkaiden kanssa, muutamia illanviettoja vuodessa sekä liikuntaseteleitä oman kunnan huolehtimiseen. Pyrimme luomaan rennon ja avoimen ilmapiirin työyhteisöön, jotta yrityksessämme on hyvä ja miellyttävä työskennellä. Järjestämme fyysiset tilat ergonomia huomioiden, mutta myös asukasviihtyvyyteen panostaen. Sitoutamme henkilökuntaa työhönsä antamalla mahdollisuuden vaikuttaa omaan työhön ja jakamalla vastuutehtäviä jokaisen kiinnostuksen kohteet huomioiden. Panostamme myös henkilöstön koulutukseen. Vuosittain pidettävissä kehityskeskusteluissa teemme yhdessä jokaisen työntekijän kanssa henkilökohtaisen koulutus suunnitelman. Koulutusmahdollisuuksia tarjoamme henkilökunnan tarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden mukaan.

8 TALOUSUUNNITELMA

Taloussuunnitelma on liiketoimintasuunnitelman haastavin osa-alue. Yrittäjän täytyy osata suhteuttaa palveluidensa hinnat asiakkaiden kannalta järkeviksi, mutta kuitenkin kannattaviksi. Tässä suunnitelmassa olemme hahmotelleet yrityksen pääoman lähteitä ja kuluja sekä tuottoja. Suunnitelmasta löytyy rahoituslaskelmille taulukot, johon lukuja on helppo lisätä myöhemmin.

Hoitokoti Rauha & Toivo Oy:ssä hoitomaksut jaetaan neljään luokkaan, johon asukkaat hoito- ja palvelusuunnitelman perusteella luokitellaan. Hoitoluokkia ovat:

- ympärivuorokautinen hoiva: johon kuuluvat hoidon ja hoivan lisäksi, lääkehoito, ruokapalvelut, hygienian hoito, pyykkipalvelut ja hoitotarvikkeet, näytteenotto sekä sairaanhoitopalvelut, viriketoiminta.
- päiväaikainen hoiva: lääkehoito, ruokapalvelut, pyykki ja hygienianhoito sekä hoitotarvikkeet, laboratoriopalvelut ja sairaanhoitopalvelut, viriketoiminta. Ei yöhoitoa.
- tuettu asuminen: ruokapalvelut, tuettu pyykinpesu, viriketoiminta.
- hoitokodissa asumisen lisäksi vain ateriapalvelu (sopii esim. puolisolle, joka selviytyy itsenäisesti päivittäisistä toimista eikä tarvitse hoiva-/hoitopalveluita)

Lisäksi asukkaat itse huolehtivat asuntonsa siivouksesta tai ostavat siivouksen osopalveluna. Jokainen asukas maksaa tarvitsemansa lääkkeet ja haavanhoidoissa tarvittavat hoitavat tuotteet sekä vuokran joka sisältää sähkön, veden ja yhteistilojen siivouksen. Palveluiden hintataso hoitokodissamme vastaa tämän alueen yleistä yksityisten palveluiden hintatasoa.

Rahoituslaskelmat sisältävät laskelmat rahan tarpeesta ja rahan lähteistä aloitusvaiheessa. Liiketoiminnan käynnistäminen vaatii erilaisia hankintoja, jotka luetellaan Pääoman tarve -taulukossa 2. Käyttöpääomaan kuuluvat ne kiinteät kulut, kuten vuokrat, vakuutukset, palkat ja kirjanpito, jotka on maksettava, vaikka yritys ei vielä tuotakaan riittävästi. Taulukkoon 3. Rahan lähteet on kartoitettu aloittamisvaiheen rahanlähteitä. Näiden rahanlähteiden tulee riittää investointeihin ja käyttöpääomaan. Taulukossa 4. Kuukausitulot jatkossa on määritelty kuukausittaisia tulonlähteitä, kun liiketoiminta saadaan käynnistymään. Lisäksi yrittäjän tulee tehdä kannattavuuslaskelma, jolla arvioidaan, paljonko tulee myydä tietynhintaista tuotetta, jotta kulut juuri katetaan eli syntyy nolla tulos. Kannattavuuslaskelma taulukossa 5. auttaa arvioimaan onko myyntitavoite realistinen.

TAULUKKO 2. Pääoman tarve

PÄÄOMAN TARVE	
Investoinnit eli alkusijoitukset:	
toimitilat ja remonttikulut	
tietokoneet ja ohjelmat	
laiteasennukset	
puhelin/fax/internet	
toimistotarvikkeet	
sairaanhoidon tarvittavat laitteet	
irtaimisto ja sisustus	
Käyttöpääoma eli käyttöraha	
perustamiskulut: esim. ilmoitukset, leimaverot, varainsiirtoverot	
markkinointi	
vuokra + vuokratakuu	
vakuutukset	
palkat	
työnantajamaksut	
käteisvarat + kustannusylivaraus	
kirjanpito	
PÄÄOMAN TARVE YHTEENSÄ	

TAULUKKO 3. Rahan lähteet

RAHAN LÄHTEET	
Omapääoma	
osakepääoma	
omat rahasijoitukset	
osakaslaina	
Lainapääoma	
pankkilaina	
Finnveran laina	
RAHAN LÄHTEET YHTEENSÄ	

TAULUKKO 4. Kuukausitulot jatkossa

KUUKAUSITTAISET TULOT JATKOSSA	
Vuokra	
10€/m2 viisi huoneistoa 50 m2	
10€/m2 viisi huonetta 30 m2	
Hoitomaksut	
Ympäri vuorokautinen hoiva	
Päiväaikainen hoiva	
Tuettu asuminen	
Pelkkä ateriapalvelu	
RAHAN LÄHTEET YHTEENSÄ	

TAULUKKO 5. Kannattavuuslaskelma

KANNATTAVUUSLASKELMA	
Tavoitetulos	
mm. yrittäjän oma palkka ja muut kulut	
+lainojen lyhennykset	
Tulot verojen jälkeen	
+verot 22%	
= Rahoitustarve	
+lainojen korot	
A. Käyttökate (tarve)	
+ kiinteät kulut (ALV 0%)	
YEL –vakuutus 17,55% vuosityötulosta	
palkat	
palkan sivukulut	
toimitilakulut	
korjaukset ja ylläpito	
viestintäkulut (puhelin, internet)	
toimistokulut	
matka- ja autokulut	
markkinointikulut	
kirjanpito	
työttömyyskassa, yrittäjäjärjestö yms.	
muut kulut	
B. Kiinteät kulut yhteensä	
Myyntikatetarve (A+B)	
+ ostot (aineet ja tarvikkeet)	
Liikevaihtotarve	
KOKONAISMYYNТИ-/ LASKUTUSTARVE	

Rahoituslaskelmat ovat vaillinaiset, koska todellista kiinteistöä ei ole emmekä ole neuvotelleet Kuopion kaupungin kanssa ostopalvelusopimuksesta. Summittaisilla arvioilla asiakkaan kuukausittaisen hoivan maksu jäisi mielestämme aika suureksi, jolloin jäimme miettimään onko toiminta kannattavaa. Yritystä perustettaessa täytyy kartoittaa hoivan palvelumaksut alueellamme ja laskea niiden pohjalta kannattavat sekä järkevät asiakasmaksut. Tällä hetkellä liikesuunnitelmasta löytyy kuitenkin

kohdat, jotka tulee huomioida rahantarvelaskelmia ja tuottavuus- ja kannattavuuslaskelmia tehdessä.

Tilitoimisto hoitaa yrityksemme kirjanpidon kokonaisuudessaan ja tekee vuoden lopuksi tuloslaskelman, taseen ja veroilmoituksen. Käytämme tilitoimiston asiantuntijuutta apuna laadittaessa sopivia seurantataulukoita talouden viikoittaiseen ja kuukausittaiseen seurantaan. Hoitokodissa yleensä suurin kuukausittainen menoerä on henkilöstökulut, joita erityisesti seuraamme. Kulujen ylittäessä budjetin, pystymme vaikuttamaan kuluihin työvuorosuunnittelulla.

9 MARKKINOINTISUUNNITELMA

ASIAKKAAT:

- Ikääntyneet, jotka eivät enää pärjää kotona itsenäisesti eivätkä kotiavun turvin tai jotka haluavat muuttaa palvelujen ja hoivan äärelle -> Itse maksavat asiakkaat
- Kaupunki ja lähiympäristökunnat palvelujen ostajana

TUOTTEET/PALVELUT:

- Tehostetut, kodinomaiset asumispalvelut sisältävät ateriat, saunotuspalvelun, pyykkihuollon sekä viriketoiminnan, hoitohenkilöstö paikalla 24/7.
- Sairaanhoidolliset palvelut; lääkehoito, haavanhoidot, saattohoito
- Vuorohoitajaksot omaishoitajien lomien aikana

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KILPAILIJAT:

Hoitokoti sijaitsee Kuopion kaupungin Karttulan kylän taajamassa. Kylällä ei ole muita yksityisiä hoitokoteja, joten varsinaisia lähellä olevia kilpailijoita ei ole. Kylällä asuu maalaiselämään ja niukkuuteen tottuneita ihmisiä, mutta joilla on runsaasti omaisuutta metsien muodossa. Markkinoinnilla pyrimme tavoittamaan heitä, jotka olisivat potentiaalisia itse maksavia asiakkaita. Myös yhteistyö ja markkinointi kaupungin puoleen tulee olemaan aktiivista, koska suurin osa asiakkaista ohjautuu meille kuitenkin kaupungin palvelujen kautta. Markkinointia kannattaa laajentaa myös ympäristökuntiin, joista olisi mahdollisuus saada lisää asiakkaita.

MARKKINOINNIN TAVOITTEET:

- Luoda ja ylläpitää sekä kehittää asiakassuhteita
- Luoda ja ylläpitää palveluidemme houkuttelevuutta sekä lisätä asiakkaiden määrää niin, että täyttöaste on 100 %
- Pitää yllä hyvää ja rehellistä imagoa kaikessa yrityksen toiminnassa

TOIMINTASUUNNITELMA:

- Markkinoinnilla lähdemme tavoittelemaan asiakkaiksemme vakavavaraisia ikääntyneitä, jotka haluavat maksaa hyvästä ja laadukkaasta palvelusta. Lisäksi Kuopion kaupunki ja lähiympäristökunnat ovat avainasemassa palvelujen ostajana.
- Markkinoinnin keinoja ovat laadukkaat asumispalvelut (laatujärjestelmän ja laatukäsikirjan laatiminen), selkeä ja johdonmukainen palvelujen hinnoittelu, tarjouskilpailut.

MARKKINOINTIVIESTINTÄ MARKKINOINNIN KEINOINA:

- Selkeät ja helppolukuiset esitteet iäkkäille jaettavaksi kotihoitoon, vuodeosastolle, yhteispalvelupisteeseen, lääkärin vastaanotolle sekä vanhusten ja vammaisten palveluohjausyksikköön
- Henkilökohtaiset yhteydenotot kaupungin sekä lähikuntien asumis- palveluista päättävään henkilöön sekä toiminnan esittelyt kotihoidon, vastaanoton ja osaston henkilökunnalle omalla kylällä
- Internet-sivut ja niiden päivittäminen. Kohderyhmänä ovat iäkkäiden lisäksi heidän läheisensä/omaisensa sekä kaikki palvelusta kiinnostuneet
- Yritys on mukana tapahtumissa, jotka suunnattu ikäihmisille, toimintaa ja palveluita esitellen

Markkinoinnin toteuttajina ovat alkuun yrittäjät mutta myöhemmin markkinointityöhön osallistuu koko henkilökunta. Henkilökuntaa otetaan mukaan erilaisiin tapahtumiin kertomaan yrityksestämme. Henkilökunta ja yrittäjät markkinoivat yritystä omalla päivittäisellä työskentelyllään ja toiminnallaan niin hoitokodin sisällä kuin ympäröivässä yhteisössäkkin. Jos yrittäjien tai henkilökunnan käytös on negatiivista asiakkaita, omaisia tai yhteistyötahoja kohtaan, se vaikuttaa suoraan yrityksen imagoon ja voi pahimmassa tapauksessa olla este yritystoiminnalle. Tulevaisuudessa henkilökunta todennäköisesti kertoo työpaikastaan erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa ystävilleen, tuttavilleen ja sukulaisilleen, jolloin ns. puskaradiomarkkinointi lähtee toimimaan. Luomalla henkilökunnan kanssa hyvän työskentelyilmapiirin puskaradiomarkkinointi on positiivista markkinointia.

Markkinointiesitteisiin sekä internet-sivujen tekemiseen käytetään kohtuullinen summa rahaa ja esitteitä tilataan arvioidusti riittävä määrä. Tietojen tarkistus tehdään puolivuositain ja sen mukaan tilataan uusia esitteitä. Markkinointiviestintää voidaan tarvittaessa käyttökokemuksen mukaan muuttaa. Internet-sivuja lukevat todennäköisesti omaiset etsiessään läheisilleen sopivaa hoitomuotoa, mutta osaako tämän päivän ikääntyneet jo itse etsiä tietoa internetistä vai tavoittaako paperimainos heidät paremmin. Näitä asioita meidän tulee pohtia markkinointia suunnitellessa. (Markkinointisuunnitelma.fi 2009.)

10 RISKIENHALLINTASUUNNITELMA

Aloittamisvaiheessa yrityksemme Hoitokoti Rauha ja Toivo Oy:n riskejä ovat seuraavat asiat:

- Rahoituksen järjestymättömyys
- Sopivien tilojen puuttuminen

Rahoituksen puutteeseen pyrimme vaikuttamaan kattavalla liiketoimintasuunnitelmalla ja asiantuntevalla ja vakuuttavalla markkinoinnilla liikeideamme kannattavuudesta. Vaikka kyseessä on osakeyhtiö, voimme käyttää omaa henkilökohtaista omaisuutta pääoman vakuutena. Tavoitteenamme on järjestää rahoitus niin, että yrityksellä on pääomaa myös siksi ajaksi, kun tuloja ei vielä toiminnan aloitusvaiheessa synny. Sijoituksemme sekä rahoituksen osuus tullaan laskemaan niin, että yrittäjillä jää vielä mahdollisuus hankkia lisärahoitusta mikäli toiminta sitä vaatii.

Sopivia tiloja kartoitetaan Karttulan kylän taajamasta tai Syvänniemen kylän taajamasta. Mikäli neuvottelut eivät tuota tulosta olemassa olevista tiloista, teemme laskelmat myynnissä olevien suurehkojen omakotitalojen remontoinnista hoitokotikäyttöön.

Aloittamisvaiheen jälkeen kartoitamme toiminnan riskejä jakamalla niitä

- talouteen
- asiakkaisiin
- henkilökuntaan
- kiinteistöön liittyviin riskeihin

Talouteen liittyviä riskejä ovat taloudellinen kannattamattomuus ja korkeat ylläpitokustannukset sekä lainakorkojen muutokset. Taloudellista kannattavuutta seuraamme tarkoilla seurantataulukoilla viikoittain, jotta talouden positiivisena pysymiseen pystymme vaikuttamaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Henkilöstökuluja seurataan erityisesti, koska ne ovat suuri osa kuukauden budjetista ja niihin pystyy vaikuttamaan hieman työvuorosuunnittelulla. Korkeisiin ylläpitokustannuksiin puutumme pyytämällä tarjoukset tarvitsemistamme ostopalveluista mm. ateriapalveluista, vakuutuksista ja pankkipalveluista. Lainakorkojen muutoksiin pyrimme varautumaan palvelujen hinnoittelulla. Hankimme ammattitaitoisen tilitoimiston, jonka kanssa teemme yhteistyötä kannattavuuden lisäämiseksi.

Asiakkaisiin liittyvänä riskinä on asiakkaiden vähäisyys. Asiakkaita pyrimme hankkimaan neuvottelemalla Kuopion kaupungin, Tervon kunnan ja Suonenjoen kaupungin sekä Pielaveden ja Keiteleen kuntien kanssa asiakaspaikkojen täyttämistä. Määrittelemme palveluiden hinnan kilpailukykyiseksi sekä markkinoimme yritystämme laadukkaana, asiantuntevana ja kodinomaisena hoitokotina. Tarkkailemme toimintamme laatua laadunvalvontasuunnitelman ja omavalvontasuunnitelman mukaan, jotta laatu pysyy mahdollisimman korkeana ja asiakkaat tyytyväisinä. Asiakasvahinkoihin ja tapaturmiin varaudumme asianmukaisilla vakuutuksilla.

Henkilökuntaan liittyvänä riskinä on ammattitaitoisen henkilökunnan rekrytointi ongelmat. Ongelmien ilmetessä tiivistämme oppilaitosyhteistyötä, jolloin voimme rekrytoida jo heti valmistumisvaiheessa olevat lähihoitajat. Tarjoamme myös hoitokotiimme käytännön harjoittelupaikaksi lähihoitaja-opiskelijoille, jolloin voimme harjoittelun ja valmistumisen jälkeen palkata jo meille ennestään tuttuja ja paikkaan perehdytettyjä lähihoitajia. Jatkossa pyrimme pitämään työyhteisön ilmapiirin avoimena ja rentona, jotta työntekijöillä on hyvät työolot. Tarjoamme heille henkilöstöetuina ilmaisen lounaan/päivällisen työvuorossaan sekä illanviettoja, jotka vahvistavat tiimiytymistä ja liikuntaseteleitä omasta kunnosta huolehtimiseen. Henkilökunnan väliin ristiriitoihin voimme reagoida järjestämällä työnohjausta tai työterveyshuollon konsultaatiota. Työntekijöiden tapaturmia ja tapaturmista koituvia sairaslomia ehkäistään järjestämällä työolot turvallisiksi. Tapaturmien varalle hankimme asianmukaiset vakuutukset.

Kiinteistöön liittyviä riskejä ovat esimerkiksi vesivahingot tai muut sisätilaongelmat, tulipalot ja murrot. Toiminnan käynnistyessä kiinteistössä ilmenevät ongelmat ovat riski toiminnan jatkumiselle. Mikäli kiinteistö on vuokrattu, vuokranantaja korjaa vahingot, joskin se voi aiheuttaa pahimmassa tapauksessa väliaikaisen muuttamisen pois tiloista. Mikäli kiinteistö on oma, erilaiset vahingot aiheuttavat lisäkustannuksia yritykselle. Kiinteistöön liittyviin riskeihin varaudutaan asianmukaisilla ja oikein mitoitetuilla vakuutuksilla sekä paloturvallisuutta lisäävillä tuotteilla, esim. palovaroittimet, sammutusjärjestelmä, ja palo- ja pelastuskoulutuksella.

11 PERUSTAMISEN PROSESSI

Liiketoimintasuunnitelman jälkeen perustamisen prosessi etenee osakeyhtiön perustamisella ja toimintaluvan hakemisella. Aluehallintoviraston luvan myöntämisen jälkeen tehdään vielä aloittamisilmoitus ennen varsinaisen toiminnan aloittamista. Samaan aikaan järjestetään yritykselle rahoitus. Seuraavassa olemme vielä koonneet perustamisen prosessin listaksi asian selkiyttämiseksi.

- Osakeyhtiön perustamissopimus
- Yhtiöjärjestys
- Perustamisilmoitus lomake Y1, jolla ilmoitaudutaan tai hakeudutaan kaupparekisteriin, arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja vakuutusmaksuverovelvolliseksi.
- lisäksi liitteeksi lomakkeeseen Y1 kaupparekisterin liitelomake 1
 - ➔ nämä lomakkeet löytyvät patentti- ja rekisterihallinnon internet sivuilta osoitteesta www.prh.fi Patentti- ja rekisterihallituksen perustamispaketti.
- Lupa yksityisen terveydenhuollon toiminnalle aluehallintoviranomaiselta (AVI:lta), johon laitetaan mukaan toimintasuunnitelma sekä tarvittavat liitelomakkeet, jotka löytyvät osoitteesta www.valvira.fi/luvat/yksityisen_terveydenhuollon_luvat
- Annettaessa yksityisiä sosiaalihuollon palveluita, joihin kuuluvat ympärivuorokautista hoivaa tarjoavat yksiköt, tarvitaan hakea lisäksi sosiaalihuoltolain mukaiset luvat: Sosiaalipalveluiden lupahakemus sekä Liite lupahakemukseen: toimintayksikköä koskevat tiedot.
 - ➔ Nämä lomakepohjat löytyvät Valviran internet-sivuilta osoitteesta www.valvira.fi/luvat/yksityisen_sosiaalihuollon_luvat
- Terveyslautakunnan tarkastus tiloille ja laitteille toteutetaan lupahakemuksen jälkeen, jonka yrittäjä itse tilaa oman kunnan virkamiehiltä
- Aloittamisilmoitus AVI:lle, johon laitetaan liitteeksi tarkastuskertomus laitteista ja tiloista
- Yrittäjäeläkevakuutus (YEL)
- Työntekijän työeläkevakuutus (TYEL)
- Työttömyys-, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutus
- Vastuuvakuutus
- Potilasvahinkovakuutus
- kiinteistöön liittyvät vakuutukset
 - ➔ vakuutusyhtiöltä

LÄHTEET

Kuopion kaupunki 2009. Ikäystävällinen Kuopio –ohjelma vuosille 2009-2030 [verkkojulkaisu] [viitattu 6.3.2013]. Saatavissa:

http://www.kuopio.fi/c/document_library/get_file?uuid=ab73c78e-acc5-4b0d-b050-426eb046f63c&groupId=12167

Markkinointisuunnitelma.fi 2009. *Helpot vinkit suunnitelman tekoon* [verkkosivut] [viitattu 16.11.2012]. Saatavissa: www.markkinointisuunnitelma.fi

Simonen, P. 2013. [suullinen tiedoksianto].

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2013. Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet. Ikäänntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä [tilasto: alueena Kuopio] [viitattu 6.3.2013]. Saatavissa: <http://uusi.sotkanet.fi/>

Tilastokeskus 2013. Väestöennuste 2012 iän ja sukupuolen mukaan alueittain 2012 – 2040 –taulukko [tilastohaku erillisten kriteerien mukaan] [viitattu 6.3.2013]. Saatavissa: http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html

YritysHelsinki 2013. *Opas yrittäjyyteen 2013* [verkkojulkaisu] [viitattu 17.3.2013]. Saatavissa: http://www.yrityssuomi.fi/c/document_library/get_file?uuid=51d49cc7-6feb-499c-8191-ea91f3eb3642&groupId=10136

